

Kontrola domácího násilí v České republice

Martin Vyskočil

Bakalářská práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Martin Vyskočil**
Osobní číslo: **L19568**
Studijní program: **B2825 Ochrana obyvatelstva**
Studijní obor: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Kontrola domácího násilí v České republice**

Zásady pro vypracování

1. Vysvětlete pojem domácí násilí, jeho znaky a určete druhy domácího násilí, charakterizujte subjekty domácího násilí.
2. Vymezte právní rámec zpracovaného tématu.
3. Na základě statistických údajů vyhodnoťte institut vykázání.
4. Na základě provedeného výzkumu, zejména rozhovorů s oběťmi domácího násilí, proveďte návrhy de lege ferenda směřující ke kontrole domácího násilí v České republice.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Domácí násilí: nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2020. ISBN 978-80-7380-806-8.
2. ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2.
3. VOŇKOVÁ, Jiřina a Ivana SPOUSTOVÁ. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016*. 3. přepracované vydání. Praha: profem, 2016. ISBN 978-80-9045-645-7.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Radomíra Veselá, PhD. LL.M.**
Ústav environmentální bezpečnosti

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2021**

Termín odevzdání bakalářské práce: **13. května 2022**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 1. prosince 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 13. ZVĚTNA 2022

Jméno a příjmení studenta: Martin Vyskočil

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Předmětem a cílem bakalářské práce je vysvětlení pojmu domácího násilí jeho znaků, druhů, cyklu, příčin, mýtů a vymezení právního rámce k dané problematice. Dále se práce zabývá charakteristikou násilných a ohrožených osob, prevencí a řešením neboli ochranou před domácím násilím za pomoci institucí poskytující pomoc obětem domácího násilí. Rozebírá postup Policie ČR v případě oznámení domácího násilí spolu s bezpečnostním plánem a institutem vykázání, jako jednu z forem ochrany obětí před domácím násilím včetně jeho vyhodnocení a zejména na základě rozhovorů s oběťmi domácího násilí, navrhuje úvahy *de lege ferenda* směřující ke kontrole domácího násilí v České republice.

Klíčová slova: domácí násilí, oběť, policie ČR, prevence, vykázání, zákon

ABSTRACT

The subject and aim of the bachelor thesis is to explain the concept of domestic violence of its signs, types, cycle, causes, myths and the definition of the legal framework for the given issue. Furthermore, the thesis deals with the characteristics of violent and endangered persons, prevention and solution, or protection against domestic violence with the help of institutions providing assistance to victims of domestic violence. It discusses the procedure of the Police of the Czech Republic in the case of notification of domestic violence together with the security plan and the institute of expulsion, as one of the forms of protection of victims from domestic violence, including its evaluation and especially on the basis of interviews with victims of domestic violence, proposes *de lege ferenda* considerations aimed at controlling domestic violence in the Czech Republic.

Keywords: domestic violence, victim, police of the Czech Republic, prevention, expulsion, law

Rád bych poděkoval JUDr. Radomíře Veselé PhD. za ochotné a odborné vedení mé bakalářské práce a osobám, které se podělily o životní zkušenosti v souvislosti s domácím násilím v rámci případových studiích.

Dále bych chtěl poděkovat své rodině, manželce a dětem, za podporu a trpělivost po celou dobu mého studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 APARÁT POJMŮ DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	11
1.1 ZNAKY DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	12
1.1.1 Jasně rozdělení rolí.....	12
1.1.2 Neveřejnost	12
1.1.3 Opakování a dlouhodobost.....	12
1.1.4 Eskalace.....	12
1.3 DRUHY DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	14
1.4 MÝTY DOMÁCÍHO NÁSILÍ	15
1.5 PŘÍČINY DOMÁCÍHO NÁSILÍ	17
2 CHARAKTERISTIKA NÁSILNÉ A OHROŽENÉ OSOBY	18
2.1 DOMÁCÍ NÁSILÍ NA ŽENÁCH	19
2.2 DOMÁCÍ NÁSILÍ NA MUŽÍCH.....	20
2.3 DOMÁCÍ NÁSILÍ NA SENIORECH	20
2.3.1 Domácí násilí na seniorech	21
2.3.2 Týrání a zanedbávání seniorů v rodině	21
2.4 DOMÁCÍ NÁSILÍ NA DĚTECH.....	22
3 VYMEZENÍ PRÁVNÍHO RÁMCE K PROBLEMATICE DOMÁCÍHO NÁSILÍ	23
3.1 ISTANBULSKÁ ÚMLUVA	23
3.2 PRÁVNÍ RÁMEC V ČESKÉ REPUBLICCE.....	23
3.2.1 Ústavní zákony.....	24
3.2.2 Trestní zákoník.....	24
3.2.3 Zákon o přestupcích	26
3.2.4 Další právní předpisy	27
4 PREVENCE A ŘEŠENÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	28
4.1 PILÍŘE OCHRANY PŘED DOMÁCÍM NÁSILÍM.....	28
4.1.1 Policie ČR	29
4.1.2 Soudy.....	29
4.1.3 Intervenční centra.....	29
4.1.4 Orgán sociálně právní ochrany dětí (OSPOD).....	29
4.2 NEVLÁDNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE	30
4.2.1 Bílý kruh bezpečí	30
4.2.2 ROSA	30
4.2.3 proFem	30
4.2.4 Victim support Europe	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	32

5	VÝZKUMNÁ ČÁST	33
5.1	CÍL VÝZKUMU	33
5.2	VÝZKUMNÉ OTÁZKY	33
5.3	METODA SBĚRU DAT	33
5.4	VÝZKUMNÝ SOUBOR	33
6	POSTUPY POLICIE ČR U DOMÁCÍHO NÁSILÍ.....	34
6.1	POSTUP PŘI PODÁNÍ TRESTNÍHO OZNÁMENÍ	35
6.2	POSTUP POLICIE ČR PŘI PŘÍJMU OZNÁMENÍ.....	36
6.3	POSTUP POLICE ČR NA MÍSTĚ	36
6.4	POSTUP POLICIE ČR PŘI VYKÁZÁNÍ	38
6.5	POSTUP POLICIE ČR PO VYKÁZÁNÍ	40
7	VYHODNOCENÍ STATISTIK VYKÁZÁNÍ.....	42
7.1	VYHODNOCENÍ HYPOTÉZ.....	47
8	PŘÍPADOVÉ STUDIE	48
8.1	RESPONDENT 1	48
8.2	RESPONDENT 2	50
8.3	RESPONDENT 3	52
9	ÚVAHY DE LEGE FERENDA	55
	ZÁVĚR	56
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	58
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	61
	SEZNAM OBRÁZKŮ	62
	SEZNAM TABULEK.....	63
	SEZNAM GRAFŮ	64
	SEZNAM PŘÍLOH.....	65

ÚVOD

Domácí násilí patří mezi komplikované mezilidské vztahy, protože probíhají mezi osobami blízkými bez přítomnosti veřejnosti. Vyvíjelo se postupně se vznikem společnosti a rodin. Po dlouhá staletí bylo domácí násilí soukromou rodinnou záležitostí a v některých zemích je tomu doposud. Ještě na začátku devadesátých let 20. století bylo domácí násilí v České republice tabu. Iniciativu přebraly neziskové organizace, které pečovaly o oběti domácího násilí a postupem času se o domácím násilí začalo ve společnosti otevřeně hovořit jako o problému, kterému je potřeba věnovat náležitou pozornost. V roce 2001 provedla agentura STEM ve spolupráci s Bílým kruhem bezpečí výzkum, který potvrdil, že domácím násilím je ohroženo 16 % rodin a z toho v 84 % rodin vyrůstají děti. Zlom nastal v roce 2007, kdy nabyl účinnosti zákon na ochranu před domácím násilím číslo 135/2006 Sb., který zavedl institut vykázání a oprávnění soudu vydat předběžné opatření.

Bakalářská práce se zabývá násilím obecně, aparátem pojmů domácího násilí jako jsou mýty, příčiny, druhy domácího násilí, podle kterých se určí závažnost násilí, znaky domácího násilí, podle kterých se vyhodnocuje, zda jde o domácí násilí nebo o běžný konflikt mezi osobami blízkými a cyklem domácího násilí, který má čtyři fáze. Třídí násilnou osobu a rozebírá zdroje páchaného násilí. U obětí domácího násilí, kterými mohou být ženy, muži, děti nebo dokonce i senioři, určuje druh a dopad domácího násilí. Je zde zmíněna viktimizace a její tři fáze. Vymezuje právní rámec, který zasahuje do ochrany před domácím násilím, počínaje Istanbulskou úmluvou, ústavními zákony přes aktuální právní normy až po trestně právní rovinu v souvislosti s domácím násilím. Dále je v práci popsána primární, sekundární a terciární prevence a tři pilíře ochrany před domácím násilím, kterými jsou Policie ČR, soudy, Intervenční centra a v případě účasti dětí na domácím násilí Orgán sociálně právní ochrany dětí. Nezastupitelnou roli v oblasti prevence a řešení domácího násilí mají neziskové organizace, které poskytují obětem odbornou pomoc.

V praktické části bakalářské práce je vymezen postup policie ČR v případě oznámení domácího násilí včetně bezpečnostního plánu. Za pomoci kvantitativního výzkumu je provedena analýza vykázání z období od roku 2017 do 2021 zaměřená na onemocnění koronavirem (Covid-19) a následné vyhodnocení daných hypotéz. Kvalitativním výzkumem jsou zpracované tři případové studie při použití metody sběru dat formou rozhovoru a na jejich základě navrženy úvahy de lege ferenda.

I. TEORETICKÁ ČÁST

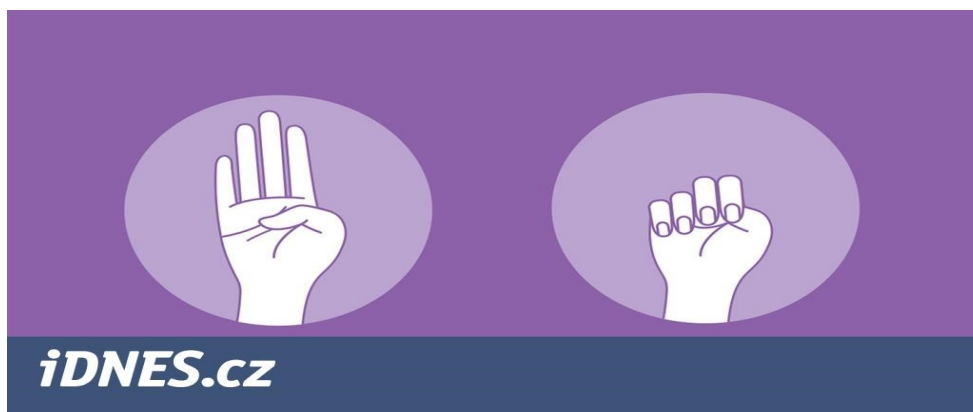
1 APARÁT POJMŮ DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Násilím lze obecně porozumět zlé nakládání, pohružky násilím nebo tělesné útoky, které způsobí psychickou, fyzickou nebo sexuální újmu druhé osobě. Jedná se o agresivní chování jedné osoby k druhé s cílem ublížit na zdraví nebo dokonce způsobit smrt. Násilí v rodině je poměrně častým jevem, objevuje se mezi dospělými navzájem, mezi dospělými a jejich dětmi, mezi dětmi navzájem nebo mezi dospělými a prarodiči. Obecně lze domácí násilí označit jako chování v rodinném soužití, které vyvolává strach jedné osoby k druhé, která prostřednictvím moci určuje chování oběti (Voňková a Spoustová, 2016).

Jednu z mnoha definic podala v roce 1985 Rada Evropy: „*Násilné chování v rodině zahrnuje jakýkoliv čin nebo opomenutí spáchané v rámci rodiny některým z jejích členů, které podkopávají život, tělesnou nebo duševní integritu, nebo svobodu jiného člena stejné rodiny, nebo vážně poškozují rozvoj jeho osobnosti*“ (Voňková a Spoustová, 2016).

O domácím násilí se mluví jako o jedné z podmnožin násilí v rodině, druhou podmnožinou je zneužívání, týrání a zanedbávání dítěte (syndrom CAN – child abuse and neglect), jedná se o nevědomé i vědomé činy dospělých na dětech, čímž u dětí ohrožují zdraví vývoj dítěte a tím i jeho zdraví (Ševčík, a Špatenková 2011).

Hlavním problémem veřejného zdraví a porušování lidských práv žen je násilí ze strany intimních partnerů, které ovlivňuje fyzické, duševní, sexuální a reprodukční zdraví žen a v některých zemích může zvýšit riziko nakažení virem HIV. Téměř jedna třetina (27 %) žen na celém světě ve věku 15-49 let přiznala nějakou formu násilí ze strany intimního partnera. Intimní násilí je většinou páchané mužem na ženě. V globálním měřítku je až 38 % vražd žen spácháno intimním partnerem (World Health Organization, 2021).

Obrázek 1: Týrání si o pomoc mohou říct gestem. Zdroj: iDnes.cz

1.1 Znaky domácího násilí

Jestliže dojde v rodině ke konfliktu nebo dokonce násilí, ještě nemusí nutně znamenat, že se jedná o domácí násilí. Domácí násilí má čtyři znaky, a pokud není naplněn alespoň jeden z nich, nejedná se o domácí násilí. Za zásadní znak domácího násilí se považuje jasné rozdělení rolí na násilnou a ohroženou osobu, dále pak je to neveřejnost, opakování a dlouhodobost a posledním znakem je eskalace (Ševčík, a Špatenková, 2011).

1.1.1 Jasně rozdělení rolí

Jedná se o blízké osoby, které jsou na sebe vzájemně vázány ekonomicky, sociálně nebo citově a mezi kterými dochází k násilí. Jedná se o asymetrický vztah, který má jasné rozdělení rolí na ohroženou osobu a násilnou osobu, zároveň tyto role jsou neměnné.

1.1.2 Neveřejnost

Násilná a ohrožená osoba spolu žijí ve společné domácnosti, jedná se o násilí páchané za zavřenými dveřmi, tedy v soukromí, mimo společnost. Většinou v pozdější fázi může docházet k násilí mezi osobami blízkými žijícími ve společné domácnosti i na veřejnosti, třeba na ulici, oslavách, ubytování nebo pracovišti ohrožené osoby. U lidí bez domova lze neveřejnost chápat, i když spolu žijí třeba pod mostem.

1.1.3 Opakování a dlouhodobost

Domácí násilí není ojedinělý čin. Jde o opakované a dlouhodobé násilí, které v první fázi charakterizují verbální útoky, vyhrožování, zastrašování nebo ponižování (Ševčík, a Špatenková, 2011). Dlouhodobostí se rozumí, pokud cyklus násilí proběhne minimálně dvakrát.

1.1.4 Eskalace

Násilí se stupňuje, dochází k verbálnímu napadání, tedy útoku na lidskou důstojnost člověka s cílem izolovat a snížit sebeúctu oběti, postupně situace eskaluje k fyzickým útokům proti zdraví, které může přerůst až na útok proti životu (Ševčík, a Špatenková, 2011). Nutno podotknout, že eskalace je čerstvě považována jako podpůrný znak, jelikož bylo zjištěno, že ne ve všech případech domácího násilí k eskalaci dochází (Čuhelová, 2019).

1.2 Cyklus domácího násilí

Průkopníkem cyklu domácího násilí je Lenore Waklerová (1979), která cyklus popsala jako čtyři fáze, které mají odlišnou délku a dobu trvání. Jednotné fáze lze identifikovat i u mezigeneračního nebo transgeneračního soužití. Je to cyklus, který se opakuje a ve kterém se střídají fáze hromadění napětí, fáze násilí, fáze usmíření a fáze klidu. Chování násilné osoby je v každé fázi odlišné.

1. Fáze napětí

Vážne komunikace mezi partnery a je jen otázkou času, kdy se situace dostane do fáze násilí. V této fázi je násilná osoba podrážděná a nespokojená, hrozí verbální útoky na ohroženou osobu. Ta trpí pocitem strachu a viny, je submisivní a snaží se násilné osobě ve všem vyhovět, aby odvrátila násilný útok.

2. Fáze násilí

Násilná osoba za účelem získání kontroly a moci přechází od verbálních útoků k fyzickým. Nejprve rozbíjí věci, zastrašuje, až nakonec začne oběť tahat za vlasy, strkat, kopat, škrtit, svazovat, mlátit nebo dokonce dojde k znásilnění. Oběť tuto fázi vnímá jako bezmoc, zoufalství a má z násilné osoby extrémní strach. Pro tuto fázi je obvyklé, že oběti je ublíženo na zdraví s následným vyhledáním lékařského ošetření. Nastalou situaci může řešit i policie.

3. Fáze usmíření

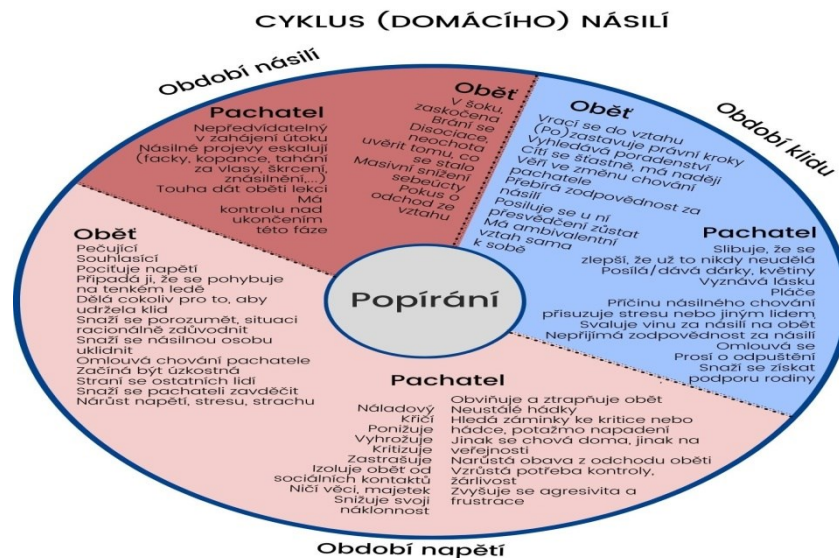
Násilná osoba si je vědoma, co způsobila a jelikož nechce ztratit moc a kontrolu, tak se omlouvá, slibuje „hory, doly“, třeba, že se změní, nosí květiny, kupuje dárky, zve na večeři nebo může vyhrožovat sebepoškozením, aby zabránil odchodu. Taky může nastat doba „tiché domácnosti“, kdy násilník přestane komunikovat, později začne vinu svalovat na ni „vyprovokovala si mě“ a dokonce čeká její omluvu. Oběť věří slibům a výhledům v lepší zítřky.

4. Fáze klidu

Občas bývá označována jako součást fáze usmíření. Je to období relativního klidu, kdy násilná osoba může dostát některého ze svých slibů a podílet se na společné domácnosti. Postupné neshody se však kumulují a přerostou až do fáze napětí.

Cyklus se opakuje, má různou dobu trvání, hodiny, dny, týdny, měsíce nebo roky a má vzestupný charakter, proto je označován jako spirála (Ševčík, a Špatenková, 2011).

V pokročilém domácím násilí schází fáze usmířování a fáze napětí se prodlužuje a násilné útoky jsou velmi časté (Holá et al, 2016).

Obrázek 2: Cyklus domácího násilí. Zdroj: Profem.cz

1.3 Druhy domácího násilí

Někdy taky označovány za formy domácího násilí jsou vlastně konkrétní podoby násilí, které používá násilná osoba. Jejich správná identifikace a popis je důležitá zejména pro orgány činné v trestním řízení a oblast sociálních služeb k zjištění psychologického typu násilné osoby. Slouží k vyhodnocení závažnosti domácího násilí a určení dalšího postupu všech zainteresovaných složek k ochraně před domácím násilím, třeba za použití institutu vykázání, poradenství nebo terapie oběti nebo násilné osoby (Čírtková, 2020).

- **Fyzické násilí** – strkání, tahání za vlasy, fackování, bití pěstmi, kopání, přivazování, pálení, škrcení, házení předmětů, ohrožování zbraní, nucení ke klečení na ostrých předmětech, fyzické napadání oblíbeného zvířete. Voňková, Spoustová (2016) zařadily k fyzickému napadání i ničení oblíbených věcí,
- **psychické násilí** – spočívá ve slovním napadání, zesměšňování, ponižování, vyhrožování nebo urážení,
- **sexuální násilí** – sexuální činy vynucené, oběť je podstupuje nedobrovolně. Znásilnění či donucení k sexu a nechtěným praktikám (Voňková, a Spoustová, 2016),

- **ekonomické násilí** – zamezení přístupu násilné osoby k finančním prostředkům ať už to společným nebo vlastním nebo vynucení si finančních prostředků za značného ponižování,
- **sociální násilí** – zamezení kontaktu s přáteli, rodinou atd. s cílem oběť izolovat a dosáhnout závislosti na násilné osobě. Zabránění v uspokojení sociálních potřeb (Voňková, a Spoustová, 2016),
- **pronásledování** (Stalking) – jehož znaky jsou dlouhodobost, opakování a eskalace, sledování a obtěžování se zásahem do osobního života i do okruhu blízkých přátel. Spočívá v posílání sms zpráv nebo přes sociální sítě, telefonování, vydírání, vyhrožování, navádění dětí, neustálé navazování nechtěného kontaktu (Holá et al, 2016).

Tabulka 1 Domácí násilí v Česku. Zdroj: převzat z TN.cz – TV Nova

Domácí násilí v ČR	
1 z 5 žen	zažila násilí v partnerském vztahu
321 000 žen	se v posledních 12 měsících bálo jít domů
1,4 miliardy Kč ročně	jsou ekonomické dopady domácího násilí
8% obětí	nahlásí domácí násilí policii
90 úkrytů pro oběti	místo 1000 doporučených Radou Evropy

1.4 Mýty domácího násilí

Od samého počátku bylo domácí násilí opředené řadou mýtů o jeho příčinách, obětech a pachatelích. Už v 90. letech 20. století se mýty o domácím násilí vyskytovaly i v soudních síních a na policii, na což upozorňovaly expertky na domácí násilí.

I v dnešní době, kdy jsou známi dopady domácího násilí na rodinu a společnost, jsou mýty o domácím násilí stále v podvědomí společnosti a mohou jim podlehnout jak oběti, tak dokonce osoby zabývající se řešením nebo prevencí domácího násilí.

Mezi stále časté mýty patří:

- **násilné osoby trpí duševní poruchou** – faktem je, že násilné osoby jsou jen zcela výjimečně duševně nemocní nebo nepřičetní. Navenek jsou nenápadní, milí a pro společnost je nepochopitelné, že by se dopouštěli domácího násilí,
- **domácí násilí je jen v problémových, sociálně slabých, nevzdělaných rodinách** – faktem je, že domácí násilí se vyskytuje ve všech partnerských vztazích bez zřetele na vzdělání, finance nebo postavení. Jen u rodin s vyšším společenským postavením může být domácí násilí latentní více než u rodin sociálně slabších,
- **domácího násilí se dopouštějí jen muži** – faktem je, že domácího násilí se dopouštějí i ženy na mužích, ale podle policejních statistik je jejich procento výrazně nižší. Nicméně nelze ignorovat to, že muži se stávají oběťmi domácího násilí, nehledě na to, že mají větší ostych s jeho oznámením,
- **důvodem domácího násilí je konzumace alkoholu u násilné osoby** – faktem je, že domácího násilí se dopouští i osoby ve střízlivém stavu, a tak samotná konzumace alkoholu není příčinou domácího násilí. Nelze však opomenout, že požíváním alkoholu lidé ztrácí zábrany, může vést k nastartování násilí, větší intenzitě a je častou výmluvou násilných osob,
- **provokování vede k domácímu násilí** – je další z častých výmluv násilných osob, kterou nelze ospravedlnit domácí násilí. Ten, kdo používá ve vztahu násilí, je za něj plně zodpovědný. K napadení oběti může posloužit jakákoliv malichernost,
- **oběť domácího násilí mohla dávno násilnou osobu opustit** – faktem je, že ukončit vztah není pro oběť jednoduché ať už z jakýchkoliv důvodů (závislost na partnerovi, strach atd.), navíc se riziko napadení u odchodu zvyšuje až pětkrát. Týrání má psychologický dopad na oběť, a to že vztah opustí, ještě nemusí znamenat konec násilí, dokonce některé oběti se k násilné osobě i několikrát vrací (Čírtková, 2020).

„Veřejné mínění odmítá některé stereotypní představy o domácím násilí, které bývaly dříve běžné. Zejména je to patrné u odmítání představy o domácím násilí jako o soukromém problému zúčastněných, do jehož řešení není vhodné zasahovat zvenčí. Pak lidé odmítají tvrzení, že domácí násilí je jen ojedinělým jevem, týkající se sociálně slabé

části populace, jež nemá vliv na děti žijící v domácnosti, kde se násilí odehrává, a vzniká provokováním mužů, za které mohou ženy“ (Topinka, 2016).

1.5 Příčiny domácího násilí

Teorie o vysvětlení příčin domácího násilí jsou různé. Mezi prvními byla jednofaktorová teorie, která zahrnovala biologicko-genetické teorie, která vysvětlovala predispozice k agresivnímu chování násilné osoby, ale nijak se nezaměřila na konkrétní situace domácího násilí. U psychologické teorie je příčina násilí hledána v povahových vlastnostech násilné osoby. Předpokládalo se, že domácí násilí je následkem stresových situací, ale to se neprokázalo, jelikož stres se objevuje v každé rodině a většina rodin ho zvládá bez toho, aby docházelo k domácímu násilí. „Empirická šetření opakovaně prokazují, že lidé s nejnižší mírou stresu vykazují nejmenší stupeň násilí“ (Ševčík a Špatenková, 2011). Sociologické teorie poukazují na prosazování kontroly a moci za pomoci násilí, jejichž zdroje jsou spatřovány v sociokulturních jevech. Jde o organizaci rodinného života, generový nebo věkový rozdíl, zájmy, konflikty nebo neshody v sociálních rolích.

V současné době je nejvíce uplatňován kauzální model D. G. Duttona (1995,1998) multifaktorové teorie, které propojují jednofaktorové teorie (Ševčík, a Špatenková, 2011). Teorie nám ukazuje čtyři příčiny:

- **v makrosystému** – společnost založená na hierarchickém uspořádání, kde domácí násilí vzniká nadvládou mužů,
- **v exosystému** – nízké vzdělání, příjmy nebo nezaměstnanost jsou struktury životní situace, které působí a ovlivňují chování jedinců,
- **v mikrosystému** – situace uvnitř rodiny a jejich rizika plynoucí z její podstaty. Znalost partnera (čím mu mohu ublížit, jak utěšit nebo znalost jeho rekreace) nebo předepsané role,
- **ontogenetická teorie** – příčiny domácího násilí spočívají v charakteristických vlastnostech násilné i ohrožené osoby.

Lze tedy předpokládat, že domácí násilí je výsledkem nespokojenosti ve vztahu, nespokojenost s partnerovým chováním, nesourodé rozložení moci, časté konflikty nebo snižování sebeúcty za pomoci urážek (Voňková, a Spoustová, 2016).

2 CHARAKTERISTIKA NÁSILNÉ A OHROŽENÉ OSOBY

Násilí je úmyslné ubližování, je podobné agresii. Mezi příčiny násilného chování se řadí několik zdrojů, které ovlivňují chování osob takovým způsobem, načež spouští násilné chování. Mezi tyto zdroje můžeme začlenit **stres nebo stresové situace**, kterými jsou zejména finanční a sexuální problémy, neplánované těhotenství, problémy s dětmi, neshody, rozchod, rozvod apod. **Frustrace**, která je důsledkem nespokojenosti ve vztahu nebo v práci, bez životního cíle. **Fyzické nebo psychické ohrožení** může zapříčinit vznik násilného chování. **Zdravotní onemocnění** zapříčiněné zraněními hlavy (epilepsie, demence apod.), diabetem, srdeční poruchy nebo **psychické onemocnění** jako jsou psychóza, hysterie nebo schizofrenie (osoba může slyšet hlasy, které vyvolají násilí). Dalšími zdroji, které mohou u osob vyvolat násilné chování, jsou **alkohol a drogy, poruchy osobnosti, pocit moci a kontroly nad druhým, vzor z chování**, z doby, kdy jako dítě zažívalo nebo bylo svědkem násilí (Ševčík, a Špatenková, 2011).

Byla provedena řada zkoumání k typologii násilných osob jako pachatelů domácího násilí, kdy tyto lze primárně rozdělit na osobnostní a situační pachatele. U osobnostních pachatelů se formy domácího násilí střídají nebo mohou být použity různé kombinace. Často trpí poruchou osobnosti a terapie nezabírá na všechny. Situační pachatelé jsou ovlivněni konflikty a stresy, na které nedokážou adekvátně reagovat, a proto je východiskem násilí. Jsou nevyzrálí pro vztah a nevykazují známky narušení osobnosti.

Nejpopulárnější typologii tyranů popsali Neil Jacobson a John Gottman (1998) ve své knize, Když muži bijí ženy. Rozdělili pachatele do dvou základních typů:

- **kobry** netrpí výčitky svědomí, působí charismaticky, jsou dobří manipulátoři. Nedokáží projevovat emoce a násilí používají jako kontrolu a moc nad partnerem. Jsou nebezpečnější než pitbulové a terapie u nich nepomáhá, dopouští se násilí i mimo domov a jsou více agresivní,
- **pitbulové** bývají frustrováni, což u nich vyvolává emocionální rozrušení, které řeší násilím zpravidla jen na partnerech, na kterých jsou emocionálně závislí. Jedná se většinou o introverty, trpí depresemi, jsou žárliví, chtějí mít kontrolu nad partnerem a jsou výbušní. Po rozchodu hrozí post separační násilí (Čírtková, 2020).

Oběťmi trestných činů se zabývá věda zvaná viktimologie. Zabývá se prevencí, vznikem a průběhem trestného činu, rolí obětí a následky viktimizace. Viktimizace je průběh, kterým oběť prochází, a v určitých fázích jí způsobuje újmu.

Viktimizace má tři fáze. Primární viktimizace, dochází k ní působením újmy samotným trestným činem. Sekundární (druhotná) viktimizace, k ní dochází po trestném činu a dopouští se jí vědomě nebo nevědomě okolí oběti, média nebo orgány činné v trestním řízení. Terciární viktimizace, je chápána jako následek trestného činu, se kterým se oběť ani z dlouhodobého hlediska nedokáže vyrovnat. Do roku 2013 pojem oběť nebyla uvedena v trestním zákoně ani v trestním řádu. Zákony používaly pojem poškozený. Definicí oběti přináší až zákon číslo 45/2013 Sb. o obětech trestných činů (Velikovská, 2016). „*Obětí se rozumí fyzická osoba, které bylo nebo mělo být trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková nebo nemajetková újma nebo na jejichž úkor se pachatel trestným činem obohatil*“ (Jelínek, 2014).

2.1 Domácí násilí na ženách

Zprvu se používal výraz syndrom bité ženy, který byl následkem násilí a týrání. Později byl výraz pozměněn na syndrom týrané osoby, který lépe vystihuje skutečnost, že oběti se můžou stát nejen ženy. Traumata, která oběti zažívají, se rozlišují na typ I, který je reakcí na jednorázovou událost a typ II, který je opakovaným způsobováním újmy (viktimizace), což odpovídá domácímu násilí. Typologie ženské oběti podle reakce na vykázaní násilné osoby je rozdělena do čtyř kategorií:

- **rychlý rozchod** – jedná se o sebevědomé ženy, které přesně vědí, co od partnera očekávají. V násilném vztahu nevydrží dlouho, vykázaní partnera berou jako impuls věc rychle řešit, a i to za cenu rozchodu,
- **pokročilé odlučování, stádium rozchodu** – jedná se o ženy, které již delší dobu žijí v partnerském vztahu s dětmi a násilným partnerem. Stupňující se násilí chtějí řešit, popřípadě jsou odhodlány vztah opustit. Vykázáním partnera berou jako konec vztahu, ale během a po vykázaní se obávají opětovného násilí,
- **nová šance** – jedná se o starší ženy, které mají jasnou představu o soužití bez násilí, snaží se partnera napravit, jelikož nechtějí ukončit vztah. O násilí, které zažívaly, pojednávají jako o jednorázovém incidentu ovlivněném vnějšími okolnostmi (alkohol). Vykázání partnera je pro ně test, doufají v jeho nápravu,
- **ambivalentní vazba** – jedná se o ženy bezmocné, bez sebedůvěry, bez ochoty věc řešit, domácím násilím jsou traumatizovány. Jsou na partnerovi závislé, omlouvají jeho jednání, mají z něho strach a ustupují mu i proto, aby ochránily děti.

Vykázání partnera většinou nevyřeší její situaci, po uplynutí doby partnera přijímají zpět. Nejohroženější typ oběti.

Mezi rizikové faktory, které zvyšují nepochybně vznik domácího násilí, patří: sociální izolace, deprese, malé sebevědomí, vztek, víra v genderové role, emocionální závislost, zážitky z dětství (týrání, zneužívání, přísná disciplína, svědek násilí) nebo hostilita (sklon k nepřátelským impulsům). Odlišné scénáře domácího násilí vedou k různým následkům. Existuje celá řada následků domácího násilí jako deprese, poruchy úzkosti, spánku a příjmy potravy, posttraumatická stresová porucha nebo dokonce sebepoškození.

2.2 Domácí násilí na mužích

Největším problémem mužů jako ohrožených osob je uvědomování si role oběti (percepce) a oznámení nebo hledání pomoci (deklarace). Jde o to, aby muž veřejně přiznal, že se stal obětí domácího násilí, což je pro muže ponižující a traumatizující, zvláště pro mužskou veřejnost. Z obavy sekundární viktimizace to mají muži těžší. Muži si později uvědomují, že jsou obětí domácího násilí nebo si tenhle stav nechtějí připustit, což může být zapříčiněno malou informovaností o domácím násilí a muži jako oběti. Následek dlouhodobého psychického týrání, jako je stud, postihuje nejenom muže a ukončení vztahu pro ně není reálným řešením. Dopadem fyzického násilí z pohledu partnerek na mužích jsou psychické následky vyvolané pocitem smutku, deprese, vzteku, strachu nebo ponížení, které muži často řeší nadměrným užíváním alkoholu. Závažné násilí na mužích jsou páchána minimálně, a tak časté řešení spočívá mimo trestněprávní rovinu. Ženy jako násilné osoby zprvu používají psychické násilí jako je omezení sociálního styku, jejich kontrola, podrážování sebevědomí, které často předchází k násilí fyzickému.

2.3 Domácí násilí na seniorech

Koncept domácího násilí v pozdějších etapách života se teprve vyvíjí, na rozdíl od klasického domácího násilí. Aktivisté a odborníci v oblasti domácího násilí vyvíjí snahu o prosazení tohoto tématu do praxe a zároveň upozorňují na malý zájem veřejnosti. Formy násilí na seniorech jsou fyzické, psychické a sexuální. Do zvláštních forem patří ekonomické násilí, tato forma se předpokládá spíše u seniorů, kteří žijí v rodinách. Specifickou formou je forma zanedbávání, tato forma je páchána spíše na seniorech vyžadující péči (Čírtková, 2020).

Formy na seniorech se dělí dle problému na domácí násilí na seniorech, násilí mezi partnery a na týrání a zanedbávání seniorů v rodině, trans generační násilí (násilná osoba není partner, ale pochází z rodiny). Jedná se o stejné formy násilí v rodině, ale odlišné životní poměry.

2.3.1 Domácí násilí na seniorech

Představuje stejné problémy jako u klasického domácího násilí s tím, že jde o násilí mezi partnery v pozdějších etapách života. Scénáře domácího násilí lze rozdělit do tří etap:

- **dlouhý vztah s rychlým startem domácího násilí** – jde o pokračující nebo eskalující násilí v pokročilém věku. Většinou jsou oběti ženy, které vyhledávají pomoc v pozdějším věku z různých důvodů, dynamika vztahu, odlišná povaha, eskalace nebo nemoc. Obecně platí, že ženy dlouhodobě doufají ve zlepšení partnerova chování, a když se výsledky nedostaví, tak najdou odvahu věc řešit. Ženy dlouhodobě používají strategii zvanou koping. Jde o strategii přežívání s násilnou osobou, pomocí přehodnocení představ o sobě, partnerovi a vztahu. Je to smíření, že vztah nebude dokonalý a tak, se zaměřují na roli matky starající se o děti, angažují se v různých spolcích a podporu vyhledávají v práci, rodině nebo přátelích, pokud jim není upírán sociální kontakt násilnou osobou. Taky střídání fází hraje podstatnou roli,
- **dlouhý vztah s pozdním startem domácího násilí** – jde o uplatnění kontroly a moci v pozdějším stádiu života. Nejčastěji se k násilí uchyluje stárnoucí partner, který tak bojuje s pocitem ztráty sociálního kontaktu, různých nemocí a handicapů nebo pocitem méněcennosti v souvislosti s odchodem do důchodu,
- **nový vztah s rychlým startem domácího násilí** – jde o osamělé seniory, kteří si najdou nového partnera, často výrazně mladšího, ze kterého se pak stane násilná osoba. Nejkomplikovanější varianta z pohledu pomoci oběti.

2.3.2 Týrání a zanedbávání seniorů v rodině

Jedná se o vztahy mezi rodinnými příslušníky, kteří nejsou partnery, generační příslušníky s blízkým vztahem k seniorovi, se kterým je špatně zacházeno. Světová zdravotnická organizace (dále jen WHO) prohlásila, že zneužívání seniorů je v rozporu se základními lidskými právy (Čírtková, 2020).

WHO rozlišuje formy domácího násilí na seniorech na **fyzické**, zraňování nebo poškozování věcí, **psychické**, verbální útoky jako zastrašování, zesměšňování nebo sociální izolace, **sexuální**, sexuální zneužívání, dotýkání se intimních partií, **finanční**, odebírání věcí, důchodu nebo vynutí si přepsání nemovitostí, **zanedbávání**, neposkytování základních lidských potřeb jako je oblečení, jídlo pití, lékařská péče, dodávky tepla, elektřina, vody anebo nedostatečný dohled. Mezi nejpoužívanější formy patří psychické, finanční a zanedbávání a mezi nejčastější následky jsou chronický strach, pocit ponížení, bezmoci, nerespektování a beznaděje, který vede až k sebe zanedbávání, deprese, sebepoškození, eskalující izolování nebo pád do chudoby. Senioři ve většině případů odbornou pomoc nevyhledávají, o problému mlčí kvůli závislosti na členech rodiny, nemožnosti odejít, odstěhovat se nebo se stydí, jelikož jde o osobu blízkou, ve které má důvěru a tím se snaží chránit rodinu. Anebo je jím oznámení znemožněno.

2.4 Domácí násilí na dětech

Dnes je již známo, že domácí násilí má na děti, které jsou svědky domácího násilí, neblahý dopad. Zvláště se jedná o formu psychického násilí, ale výjimkou není ani fyzické nebo sexuální násilí. Matky mají tendenci domácí násilí před dětmi skrýt, aby pro ně zachovali otce a životní standard. Jenže takové vztahy mezi rodiči a dětmi ohrožují jejich výchovu. Mezi situace, které děti ohrožují, patří jejich přítomnost u domácího násilí v době, kdy dochází k vulgárním nadávkám, vyhrožováním nebo házením předmětů. Zanedbávání z důvodu vzpamatování se z následků týrání nebo nezájmu rodičů, zatěžování tím, že poskytují podporu ohroženému rodiči a násilnému se snaží zabránit v násilí, mohou být sociálně znevýhodněné, z důvodu neposkytování finanční podpory na jejich životy nebo aktivity jako je ošacení, potraviny, školní výlety, zájezdy atd. Dalšími situacemi mohou být vydírání, nebo existenční ohrožení. Dopady jsou různé, záleží na věku, osobnosti, sociální podpoře a vzorci domácímu násilí. Následky se mohou projevit úzkostmi, agresí nebo opakem, problémy se spánkem, chováním, s prospěchem ve škole nebo vývojovou opožděností. Konec konců je ohrožen jejich citový a mravní vývoj, který je může poznamenat do budoucna a provázet jejich celým životem (Čírtková, 2020).

3 VYMEZENÍ PRÁVNÍHO RÁMCE K PROBLEMATICE DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Právní normy můžeme rozdělit na normy na národní úrovni a normy na mezinárodní úrovni, které jsou zdrojem inspirace pro normy na národní úrovni. Prvním mezinárodně právním nástrojem zaměřeným na problematiku domácího násilí je Istanbulská úmluva.

3.1 Istanbulská úmluva

Istanbulská úmluva je úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí, která vešla v platnost dne 1. srpna 2014. Cílem úmluvy je ochránit ženy před všemi druhy násilí včetně domácího násilí, podpořit prevenci a rovnoprávnost žen s muži, eliminovat diskriminaci žen, navrhnout rámec, strategie a opatření a podpořit mezinárodní spolupráci na pomoc obětem násilí vůči ženám, poskytnout pomoc organizacím, které se podílejí na prosazování zákonnosti, za účelem spolupráce v boji proti násilí vůči ženám. Úmluva požaduje, aby strany kladly důraz na prevenci, která obsahuje osvětu, vzdělání nebo školení odborníků, ochranu a podporu, zavazující podniknout zákonodárná opatření a zvýšení spolupráce soudů, policie, úřadů nebo nevládních organizací k ochraně obětí před násilnými činy. Poskytnout obětem včasnou informovanost, telefonické linky pomoci, odborné služby nebo útočiště ve formě příbytků, hmotné právo, zajišťující oběti vymáhat odškodnění od pachatelů a zajistit, aby psychické, fyzické, sexuální násilí, stalking aj., bylo klasifikováno jako trestné, které budou sankcionovány odrazujícím postihem, procesní právo a ochranná opatření, které mají být provedeny bez zbytečných průtahů s ohledem na práva oběti, aby dotčené orgány provedly včasné vyhodnocení závažné situace za účelem snížení rizika a poskytnutí ochrany, zavedení institutu vykázaní, ochránit práva a zájmy oběti včetně případných svědků a zajistit obětem zdarma právní pomoc. Systém monitoringu zajišťuje expertní skupina pro potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (GREVIO), která bude dohlížet na implementování úmluvy (Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí páchaného na ženách a domácího násilí, 2011).

3.2 Právní rámec v České republice

Právní rámec v České republice se odvíjí od právních norem nejvyšší právní síly až po normy nejnižší právní síly zahrnující ústavní zákony, mezinárodní smlouvy, kterými je ČR vázána a samotnými zákony.

3.2.1 Ústavní zákony

V Ústavě České republiky číslo 1/1993 Sb., se píše o republice založené na úctě k právům a svobodám člověka a občana, jejichž práva a svobody jsou pod ochranou soudní moci.

V Listině základních práv a svobod číslo 2/1993 Sb., se v souvislosti s domácím násilím píše o právech:

- na život,
- na osobní svobodu,
- na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí,
- zákaz mučení, krutého, nelidského nebo ponižujícího zacházení,
- na lidskou důstojnost a svobodu,
- na ochranu před neoprávněným zásahem do soukromého a rodinného života,
- na nedotknutelnost obydlí (Holá et al, 2016).

3.2.2 Trestní zákoník

V trestním zákoníku číslo 40/2009 Sb., v platném znění, je v § 13 odst. 1 pojem trestný čin definován jako „protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně“ (Šámal, 2010). Domácí násilí však nedefinuje. K problematice domácího násilí se vztahují níže uvedené trestné činy:

- Vražda podle § 140 odst. 1. Trestního zákoníku (dále jen TrZ) je definovaná jako: „Kdo jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na deset až osmnáct let“ (Šámal, 2010).
- Těžké ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1. TrZ je definované jako: „Kdo jinému úmyslně způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let“ (Šámal, 2010).
- Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1. TrZ je definované jako: „Kdo jinému úmyslně ublíží na zdraví, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta“ (Šámal, 2010).

- Omezování osobní svobody podle § 171 odst. 1. TrZ je definované jako: „Kdo jinému bez oprávnění brání užívat osobní svobody, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta“ (Šámal, 2010).
- Vydírání podle § 175 odst. 1. TrZ je definované jako: „Kdo jiného násilím, pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo peněžitým trestem“ (Šámal, 2010).
- Útisk podle § 177 odst. 1. TrZ je definovaný jako: „Kdo jiného nutí, zneužívaje jeho tísně nebo závislosti, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti“ (Šámal, 2010).
- Z násilnění podle § 185 odst. 1. TrZ je definováno jako: „Kdo jiného násilím nebo pohrůzkou násilím nebo pohrůzkou jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu styku, nebo kdo k takovému činu zneužije jeho bezbrannosti, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let“ (Šámal, 2010).
- Týrání svěřené osoby podle § 198 odst. 1. TrZ je definováno jako: „Kdo týrá osobu, která je v jeho péči nebo výchově, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let“ (Šámal, 2010).
- Týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 odst. 1. TrZ je definováno jako: „Kdo týrá osobu blízkou nebo jinou osobu žijící s ním ve společném obydlí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta“ (Šámal, 2010).
- Ohrožování výchovy dítěte podle § 201 odst. 1. TrZ je definováno jako: „Kdo, byť i z nedbalosti, ohrozí rozumový, citový nebo mravní vývoj dítěte tím, že
 - a) svádí ho k zahálčivému nebo nemravnému životu,
 - b) umožní ho vést zahálčivý nebo nemravný život,
 - c) umožní mu opatřovat pro sebe nebo pro jiného prostředky trestnou činností nebo jiným zavrženíhodným způsobem, nebo
 - d) závažným způsobem poruší svou povinnost o ně pečovat nebo jinou svou důležitou povinnost vyplývající z rodičovské zodpovědnosti,bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta“ (Šámal, 2010).

- Maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1. TrZ je definováno jako: „Kdo maří nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci tím, že
 - a) *Vykonává činnost, která mu byla takovým rozhodnutím zakázána nebo pro kterou mu bylo odňato příslušné oprávnění podle jiného právního předpisu nebo pro kterou takové oprávnění pozbyl*“ (Šámal, 2010).
- Nebezpečné pronásledování podle § 354 odst. 1. TrZ je definované jako: „Kdo jiného dlouhodobě pronásleduje tím, že
 - a) *vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmou jemu nebo jeho osobám blízkým,*
 - b) *vyhledává jeho osobní blízkost nebo jej sleduje,*
 - c) *vytrvale jej prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak kontaktuje,*
 - d) *omezuje jej v jeho obvyklém způsobu života, nebo*
 - e) *zneužije jeho osobních údajů za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu,**a toto jednání je způsobilé vzbudit v něm důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život a zdraví osob jemu blízkých, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti*“ (Šámal, 2010).

3.2.3 Zákon o přestupcích

Přestupek je definován jako „*společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin*“ (Zákon č. 250/2016 Sb.). Vyjmenované přestupky postihují domácí násilí:

- **§ 5 Přestupky proti veřejnému pořádku** odst. (1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
 - c) *maří vykázání ze společného obydlí provedené podle zákona o Policii České republiky nebo rozhodnutí soudu o předběžném opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí podle zákona o zvláštních řízeních soudních.*

- **§ 7 Přestupky proti občanskému soužití** odst. (1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že
 - a) jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí,
 - b) jinému ublíží na zdraví, nebo
 - c) úmyslně naruší občanské soužití tak, že 1. jinému vyhrožuje újmou na zdraví, 2. jiného nepravdivě obviní z přestupku, 3. se vůči jinému dopustí schválnosti, nebo 4. se vůči jinému dopustí jiného hrubého jednání.

Přestupky spáchané mezi osobami blízkými lze zahájit a v již zahájeném řízení pokračovat pouze se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku (Zákon č. 251/2016 Sb.).

3.2.4 Další právní předpisy

V lednu 2007 nabyl v platnost zákon číslo 135/2006 Sb., kterým se mění některé oblasti ochrany před domácím násilím, tzv. zákon o ochraně před domácím násilím. Novela upravila zákon o Policii ČR, zavedla institut vykázaní násilné osoby, do občanského soudního řádu přinesla speciální předběžné opatření chránící ohroženou osobu personálně a teritoriálně (Voňková a Spoustová, 2016). Korekci kompetencí a postavení intervenčních center řeší nový zákon o sociálních službách číslo 108/2006 Sb. Právní rámec dotváří:

- zákon číslo 273/2008 Sb., o Policii ČR (§ 44 institut vykázaní),
- zákon číslo 356/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí
- zákon číslo 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (§ 88b předběžná opatření),
- zákon číslo 283/1993 Sb., o státním zastupitelství (§ 5 podání návrhu na zahájení civilního řízení),
- zákon číslo 45/2013 Sb., o obětech trestných činů (§ 1 - § 49 práva obětí trestných činů),
- zákon číslo 89/2013 Sb., občanský zákoník (§ 751 Zvláštní ustanovení proti domácímu násilí, předběžné opatření na dobu až 6 měsíců), (Voňková a Spoustová, 2016).

4 PREVENCE A ŘEŠENÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Při prevenci jde o předcházení nežádoucích jevů za pomoci různých aktivit zajišťujících ochranu před možnými následky. Obecně se prevence dělí na primární, sekundární a terciární.

Primární prevence je předcházení nežádoucím jevům před jejich vznikem za pomoci výchovného působení (rodina, výchovná zařízení, společnost, sdělovací prostředky), činnosti neziskových organizací a legislativní změny. **Sekundární prevence** se uplatňuje v době, kdy již nastaly nežádoucí jevy a je zapotřebí, aby došlo k omezení nebo zabránění dalšímu poškozování oběti. Sekundární viktimizace se dopouštějí osoby známé oběti, média, orgány činné v trestním řízení. **Terciární prevence** za pomoci odborné pomoci zmírňuje následky a předchází dalším škodám (Velikovská, 2016).

V dubnu roku 2019 vydal Úřad vlády ČR Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019–2022, který je již třetím strategickým dokumentem v oblasti prevence domácího a genderově podmíněného násilí. Cílem dokumentu je zlepšení systému prevence a postavení obětí bez ohledu na pohlaví. Akční plán není zaměřen jen na domácí násilí, ale i na jiné formy genderově podmíněného násilí jako je nebezpečné pronásledování, znásilnění a sexuální zneužívání. Akční plán má 24 opatření a je rozdělen do 3 strategických kategorií:

- Prevence domácího a genderově podmíněného násilí.
- Ochrana a podpora osob ohrožených domácím a genderově podmíněným násilím včetně dětí.
- Zajištění přístupu ke spravedlnosti pro všechny osoby ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím.

Akční plán vychází z vnitrostátních a mezinárodních dokumentů včetně Istanbulské úmluvy jako jednoho ze zdrojů inspirace (Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí, 2019).

4.1 Pilíře ochrany před domácím násilím

Pomoc osobám ohroženým domácím násilím zajišťují spolupracující instituce policie ČR, soudy, intervenční centra a orgán sociálně právní ochrany dětí (OSPOD) ([Www.domacinasili.cz](http://www.domacinasili.cz), b.r.).

Instituce zajišťují prevenci a zabránění dalším útokům ze strany násilné osoby. Pouze sama ohrožená osoba má možnost se rozhodnout, v jaké míře poskytnutou pomoc využije.

4.1.1 Policie ČR

Policie ČR má možnost pohotově reagovat na domácí násilí institutem vykázaní násilné osoby ze společného obydlí, které zajišťuje ohrožené osobě po dobu 10 dní personální a teritoriální ochranu, což umožňuje ohrožené osobě získat čas na zvážení situace. Více o Policii ČR v souvislosti s domácím násilím je uvedeno v praktické části.

4.1.2 Soudy

Příslušné okresní soudy můžou na návrh ohrožené osoby vydat předběžné opatření, které prodlouží dobu vykázaní až na 6 měsíců. Výše uvedené vydají do 48 hodin na základě předložených důkazů (Www.domacinasili.cz, b.r.).

4.1.3 Intervenční centra

Intervenční centrum do 48 hodin od doručení kopie úředního záznamu o vykázaní kontaktuje ohroženou osobu a poskytne jí bezplatnou pomoc. Poskytnout bezplatnou pomoc může intervenční centrum i na základě žádosti osoby ohrožené domácím násilím. Dále poskytují pomoc při uplatňování práv, obstarávání osobních záležitostí nebo pobytové služby, které zahrnují možnost ubytování a poskytnutí stravy (Čuhelová, 2019).

4.1.4 Orgán sociálně právní ochrany dětí (OSPOD)

Úkolem OSPOD je ochrana práv dětí, jejich výchovy, zájmů nebo jmění. Úlohu OSPOD plní obecní úřady s rozšířenou působností a jejich činnost vyplývá z právních předpisů zákonů o sociálně právní ochraně dětí, o rodině, na ochranu před domácím násilím nebo o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže. Pokud se OSPOD dozví, že může být dítě ohroženo domácím násilím, musí celou situaci prověřit a případně stanovit opatření na ochranu dítěte. Jednou z možností je uložit výchovné opatření spočívající v napomenutí rodiče, uložit povinnost rodičům k vyhledání odborného poradenského zařízení nebo stanovit dohled nad výchovou dítěte (Ševčík a Špaténková, 2011).

4.2 Nevládní neziskové organizace

Nevládní neziskové organizace poskytují právní, psychologickou, sociální pomoc nebo azylové ubytování obětem domácího násilí. Zabývají se vzděláním laické veřejnosti i odborníky v oblasti domácího násilí a některé z nich se podílejí na zavádění zákona do praxe (Voňková a Spoustová, 2016). Spolupracují s orgány činnými v trestním řízení. Bílý kruh bezpečí zprostředkoval pro policii ČR metodu Sara DN, která slouží pro posouzení rizika napadení. Mezi nejznámější organizace patří již zmíněný Bílý kruh bezpečí, ROSA, ProFem a mnohé další. V nadnárodním měřítku je to především organizace Victim support Europe (Velikovská, 2016).

4.2.1 Bílý kruh bezpečí

Bílý kruh bezpečí (dále jen BKB) vznikl v roce 1991 jako občanské sdružení, které poskytuje odbornou, bezplatnou a diskrétní pomoc obětem, pozůstalým po obětech a svědkům trestných činů, prostřednictvím bezplatné nonstop linky 116 006, intervenčního centra v Ostravě, centrály BKB v Praze nebo sítě poraden po celé České republice. Další činnosti jsou zahraniční spolupráce s Victim support Europe, nestátními organizacemi, státní správou a místní samosprávou ČR, vlastní projekty, přednášky, semináře, předkládání podnětů a spolupráce při tvorbě zákonů (Bílý kruh bezpečí, b.r.).

4.2.2 ROSA

ROSA-centrum pro ženy poskytuje již 28 let pomoc ženám, obětem domácího násilí. Ta zahrnují osobní bezplatné odborné konzultace, sociálně terapeutické a právní poradenství, krizovou intervenci, vytvoření bezpečnostního plánu a azylové ubytování, které je výjimečné v tom, že je utajené. Vydává publikace a pořádá semináře. SOS linka: +420602246102. Poradenským centrem prošlo 11400 žen, 396 ženám pomohlo azylové ubytování a 45000 volajícím pomohly linky pomoci (ROSA, ©2021).

4.2.3 proFem

Již od roku 1993 proFem usiluje o zlepšení situace v oblasti domácího a sexuálního násilí. Poskytuje poradenství a ostatní přímou podporu, podílí se na prevenci a poučení v oblasti domácího a sexuálního násilí. Vydává poradenské a informační publikace, pořádají akce pro odbornou i laickou veřejnost, spolupracují s ostatními nevládními neziskovými organizacemi a v rámci Výboru pro prevenci domácího násilí a násilí

na ženách při Radě Vlády pro rovné příležitosti žen a mužů se podílejí na řešení problémů spojených s odstraněním domácího a sexuálního násilí (ProFem, ©2021).

4.2.4 Victim support Europe

Victim Support Europe je organizace, která pracuje na zlepšení situace obětí trestných činů v Evropě. Své služby poskytuje odborný, vyškolený personál zdarma, důvěrně, nezávisle, zaměřené na individuální potřeby oběti po celé Evropě. Podporuje implementaci a rozvoj práv pro oběti trestných činů a jejím cílem je zajistit respektování obětí, přístup obětí ke svým právům a podporuje oběti k vyjádření svého názoru v průběhu trestního řízení. Dále zajišťuje, aby každá oběť měla přístup k informacím a službám (Victim Support Europe, © 2021).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 VÝZKUMNÁ ČÁST

Výzkumná část bakalářské práce je rozdělena na tři části. První část se zabývá postupem policie ČR v případě oznámení domácího násilí včetně vykazání, druhá část se zabývá statistikou vykazání v souvislosti s onemocněním koronavirem (Covid-19) a v třetí části jsou popsány tři případové studie obětí domácího násilí. V následujících kapitolách je popsán cíl výzkumu, výzkumné otázky, metoda sběru dat a výzkumný soubor.

5.1 Cíl výzkumu

Hlavním cílem výzkumu je zejména z případových studií navrhnout úvahy de lege ferenda směřující ke kontrole domácího násilí v České republice. Jako dílčí cíle jsou stanoveny:

1. popsat postup policie ČR v případě oznámení domácího násilí včetně vykazání,
2. vyhodnocení statistik vykazání podle stanovených hypotéz,
3. popsat tři případové studie zaměřené na oběti domácího násilí.

5.2 Výzkumné otázky

1. Je možné pomoci obětem domácího násilí dalšími zákonnými prostředky?
2. Potvrdí se všechny hypotézy při vyhodnocení statistik vykazání?

5.3 Metoda sběru dat

Výzkumné šetření je provedeno kvalitativní i kvantitativní metodou. Kvalitativní výzkum má formu rozhovoru a kvantitativní výzkum je založen na analýze statistik o vykazání a ověření stanovených hypotéz.

5.4 Výzkumný soubor

Pro výběrový výzkumný soubor byli zvoleni respondenti se zkušenostmi v oblasti domácího násilí. Jedná se o osoby z blízkého okolí, známé výzkumníkovi, kteří souhlasili s výzkumem. V případových studiích nebyla použita jména z důvodu ochrany soukromí respondentů.

6 POSTUPY POLICIE ČR U DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Policie České republiky je ozbrojený bezpečnostní sbor, který je zřízený zákonem České národní rady ze dne 21. června 1991. Jejím úkolem je chránit zdraví, život a bezpečnost osob a majetku, veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti, čímž poskytuje službu veřejnosti. Plní taky úkoly podle trestního řádu a úkoly na úseku vnitřního pořádku a úkoly na základě mezinárodních smluv, které jsou součástí právního řádu České republiky.

Oznámení trestného činu, jakožto domácího násilí, je dilema, které řeší nejen oběti domácího násilí, mají obavu ze msty ze strany násilné osoby, z reakce blízkých, kolegů v práci nebo sousedů, z obav, že policie s jejich situací stejně nic nesvede, že nikdo oběti neuvěří nebo je oběť přesvědčená, že situace není natolik vážná, aby učinila oznámení nebo se někomu svěřila. Překonat obavu z oznámení pomůže právě informovanost o svých právech, o tom, kde získat potřebnou pomoc a jaký bude další postup po oznámení. Je vhodné požádat o pomoc svých blízkých a vyhledat odbornou pomoc. Právě informovanost může snížit obavu z oznámení na policii a zabránit tak násilné osobě dalšímu napadání a vést k spravedlivému potrestání násilné osoby (Policie České republiky, © 2021).

Policisté se při výkonu služby a plnění služebních povinností řídí zákonem číslo 273/2008 Sb., o Policii ČR. V ustanovení § 10 je uvedeno, že v případě ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, jehož odstranění spadá do úkolů policie, je policista ve službě nebo zaměstnanec policie v pracovní době povinen provést úkon v rámci své pravomoci nebo přijmout jiné opatření, aby ohrožení nebo porušení odstranil. V ustanovení § 11 je uvedeno, že policista a zaměstnanec policie jsou povinni:

- dbát, aby žádné osobě v důsledku jejich postupu nevznikla bezdůvodná újma,
- dbát, aby jejich rozhodnutím neprovést úkon nevznikla osobám, jejichž bezpečnost je ohrožena, bezdůvodná újma,
- postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nebo osob nezúčastněných nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem.

Policista je povinen přijmout oznámení v případě podezření ze spáchání přestupku či trestného činu a skutek řádně zadokumentovat (Úplné znění zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, 2021).

6.1 Postup při podání trestního oznámení

Trestní oznámení na policii ČR může podat kdokoliv, tedy nejen osoba poškozená, ale třeba i svědek, soused nebo osoba blízká, policie musí oznámení náležitě prošetřit za účelem zjištění nebo vyloučení, zda byl spáchán přestupek nebo trestný čin.

Oznámení lze podat u kteréhokoliv policejního orgánu, obvodního oddělení policie ČR nebo Služby kriminální policie a vyšetřování (SKPV), státního zastupitelství nebo soudu, a to formou ústní do protokolu o trestním oznámení, písemnou doručenou Českou poštou nebo osobně, elektronicky, telegraficky, telefaxem nebo dálnopisem. V akutních případech, obzvláště při ohrožení života a zdraví osob, lze učinit oznámení na tísňových linkách 158 nebo 112. Písemné oznámení by mělo obsahovat:

- jakému policejnímu orgánu činnému v trestním řízení je podání určeno (adresát),
- kdo oznámení podává (oznamovatel – jméno, příjmení, datum narození a adresy),
- co se stalo (popis děje),
- místo a doba spáchání skutku (kde a kdy k události došlo?),
- jak k události došlo,
- popis použitých zbraní či nástrojů, pokud byly použity (čím byl trestný čin spáchán?),
- motiv pachatele/násilné osoby (proč se podle názoru oznamovatele trestný čin stal?),
- následky trestného činu pro oběť (újma na zdraví, majetku atd.),
- pokud chce být oznamovatel vyrozuměn o učiněných opatřeních v oznamované věci, uvede tak v oznámení, policie pak vyrozumí oznamovatele do 30 dnů,
- datum sepsání oznámení a podpis oznamovatele.

V § 163 trestního řádu jsou vyjmenovány trestné činy, jako jsou ublížení na zdraví, omezování osobní svobody, neposkytnutí pomoci, vydírání, sexuální nátlak, krádeže, poškození cizí věci, nebezpečné vyhrožování nebo pronásledování, znásilnění

nebo podvod, které lze zahájit nebo v již zahájeném trestním stíhání pokračovat jen se souhlasem poškozeného (oběti) v situacích, kdy pachatel je blízkým oběti (např. partnerem, druhem nebo příbuzným). To dává právo poškozenému nedat souhlas s trestním stíháním nebo jej v průběhu trestního stíhání, do doby, než se odvolací soud odebere k závěrečné poradě, vzít zpět. Souhlas k trestnímu stíhání u vyjmenovaných trestných činů v § 163 trestního řádu není nutný, pokud byla trestným činem způsobena smrt, poškozený je mladší 15 let, poškozený není schopen dát souhlas pro poruchu nebo duševní chorobu nebo je zřejmé, že souhlas nebyl dán nebo byl vzat zpět v tísní vyvolané výhružkami, nátlakem, závislostí nebo podřízeností (Policie České republiky, © 2021).

6.2 Postup Policie ČR při příjmu oznámení

Každý policista je povinen přijmout oznámení. V případě oznámení incidentu domácího násilí má policie ČR za úkol ochránit ohroženou osobu, zabránit dalším útokům a řádně prošetřit incident. Ještě před příjezdem hlídky policie vyslané na místo činu, kde je podezření na domácí násilí, je prostřednictvím dozorčí služby nebo operačního důstojníka vyhodnocena hrozba nebezpečného útoku, získáním všech potřebných informací lustrací v dostupných evidencích policie ČR se zaměřením na předchozí incidenty nebo zda ohrožená nebo násilná osoba jsou držiteli střelných zbraní.

6.3 Postup police ČR na místě

Po příjezdu hlídky policie ČR na místo, policista ověří totožnost všech přítomných osob a vyžádá si od uživatele souhlas (postačí souhlas kteréhokoliv z nich) ke vstupu do společného obydlí. Pokud souhlas není udělen, může policista ke vstupu do obydlí využít oprávnění podle § 40 zák. č. 273/2008 Sb., o PČR, a vstoupit do obydlí bez souhlasu uživatele, jiného prostoru nebo na pozemek a provést tam potřebné úkony nebo jiná opatření jen tehdy, jestliže věc nesnese odkladu a vstup tam je nezbytný pro ochranu života nebo zdraví osob anebo pro odvrácení závažného ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti. Policista zajistí rozdělení násilné osoby od ohrožené osoby z důvodu bezpečnosti, uklidnění situace, ovlivňování výpovědi, a hlavně z důvodu zamezení dalšího napadání. Z taktického hlediska je vhodné, aby se násilné osobě věnoval zdatnější policista a ohrožené osobě zkušenější, empatičtější policista.

V případě nebezpečí z prodlení, pokud budou splněny podmínky podle právních předpisů, může policista omezit osobu na osobní svobodě zajištěním podle § 26 zák. č.

273/2008 Sb., o PČR nebo zadržením podle § 76 zák. čisl. 141/1961 Sb. trestního řádu, dle závažnosti situace. V případě potřeby přivolá na místo posily a při zranění osob poskytne první pomoc a zajistí lékařské ošetření (Metodická příručka č. 1, 2010).

Policista zjistí, zda ve společném obydlí žijí nezletilé osoby, kde se nacházejí, zda byly přítomny incidentu nebo zda byly incidentem přímo dotčeny. V případě potřeby je vhodné přivolat na místo orgán sociálně-právní ochrany dětí, který bude nezletilým osobám věnovat potřebnou péči.

Pokud policista zjistí, že násilná osoba pobývá v obydlí ohrožené osoby neoprávněně, osobu vyzve, aby opustila obydlí, a poučí ji o tom, že neoprávněným setrváváním v obydlí se může dopouštět trestného činu, porušování domovní svobody podle § 178 zák. čisl. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Nejedná se o vykázaní.

Policista vyhodnocuje hrozbu nebezpečného útoku se zaměřením na:

- předcházející útoky, jejich počet a intenzita,
- stupeň agresivity násilné osoby,
- přítomnost alkoholu a návykových látek a vztah násilné osoby k užívání alkoholu a návykových látek,
- držení střelné zbraně a jejich možné použití vůči ohrožené osobě.

Policista vyhodnocuje hrozbu zvláště závažného útoku se zaměřením na:

- sklon k sociální izolaci ohrožené osoby,
- ničení majetku ohrožené osoby,
- jiné schválnosti vůči ohrožené osobě,
- nadměrná kontrola ohrožené osoby.

Jako pomůcku při posouzení rizika manželského napadení, vyhodnocení znaků domácího násilí policista použije diagnostickou metodu otázky „SARA DN“.

Následně policista poskytne ohrožené osobě informace o dalším postupu policie, předá ohrožené osobě kontakty na intervenční centra nebo neziskové organizace pomáhající ohroženým osobám, sdělí adresu nejbližšího azylového domu, poučí o uschování důkazů (roztrhané oblečení, fotografie, lékařské zprávy, audio-video záznamy atd.) a poskytne informace o bezpečnostním plánu (Metodická příručka č. 1, 2010).

BEZPEČNOSTNÍ PLÁN

V případě náhlého útoku má bezpečnostní plán zajistit včasné řešení situace a zajistit bezpečí ohrožené osobě.

- Zapamatovat si důležitá telefonní čísla, naučit děti používat telefon (policie, příbuzní, přátelé, azylový dům atd.),
- svěřit se příbuzným, přátelům, sousedům o své situaci a domluvit si s nimi poskytnutí pomoci, popřípadě signálu k poskytnutí potřebné pomoci,
- při incidentu se nenechat zavřít v místnosti bez únikových cest nebo kde se nacházejí nějaké zbraně (kuchyně nebo dílna není vhodná místnost k ukrytí), naplánovat si možnosti úniku,
- mít nachystanou pohotovostní tašku na vhodném místě (v autě, u souseda nebo v domě poblíž východu atd.) bez vědomí násilné osoby, v tašce je především oblečení, hygiena, doklady, léky, peníze, kreditní karty, zprávy od lékaře, policie nebo soudu, klíče,
- naplánovat si místo kam půjde po odchodu z domu, počítat s tím, že k odchodu může dojít i během noci,
- promyslet si, jak se na místo dostane, mít u sebe peníze (autem, na jízdním kole, hromadnou dopravou, taxi, přijedou pro ni/jeho příbuzní nebo přátelé atd.), (Postup policistů v případě řešení domácího násilí, 2006).

6.4 Postup policie ČR při vykázání

Policista je oprávněn vykázat osobu ze společného obydlí i z bezprostředního okolí, pokud lze předpokládat, že se osoba dopustí nebezpečného útoku proti zdraví, životu a svobodě nebo zvláště závažného útoku proti lidské důstojnosti, zejména s přihlédnutím na předchozí útoky, přitom zajistí přítomnost nezúčastněné osoby (nezúčastněná osoba nemůže být policista), nemusí tak učinit, pokud hrozí nebezpečí z prodlení, hrozila by eskalace konfliktu nebo pokud by zajištění nezúčastněné osoby trvalo nepřiměřenou dobu, vykázání může proběhnout i v nepřítomnosti násilné osoby.

Policista je povinen vykázání sdělit ústně vykázané i ohrožené osobě, které poučí o právech a povinnostech. Podepsané (vykázanou a ohroženou osobou) potvrzení o vykázání i s poučením předá vykázané a ohrožené osobě a jeden výtisk založí do spisu.

Pokud potvrzení o vykázání odmítne vykázaná nebo ohrožená osoba podepsat nebo převzít, policista skutečnost poznačí do potvrzení o vykázání. Dále poučí vykázanou osobou o možnosti převzetí kopie úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie, v potvrzení o vykázání je jasně specifikovaný prostor bezprostředního okolí společného obydlí.

Policista vyzve vykázanou osobu k vydání všech klíčů k domu/bytu, ta má povinnost klíče vydat (policista nemůže klíče odebrat násilím) a přitom ji poučí o následcích neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu její pravomoci. Vydání poznačí v potvrzení o vykázání, klíče zapečetí v obálce a uloží ke spisu, pokud klíče vykázaná osoba odmítne vydat, poznačí důvod nevydání do potvrzení o vykázání.

Vykázání trvá 10 dnů (začátek vykázání se počítá od následujícího dne po dni vykázání) a nelze ji zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby, v případě vydání předběžného opatření je doba prodloužena do dne nabití právní moci rozhodnutí soudu.

Policista umožní vykázané osobě vzít si ze společného obydlí věci osobní potřeby, cennosti a doklady. Pokud vykázaná osoba odmítne opustit prostor, který byl specifikován v potvrzení o vykázání, je policista oprávněn, po marné výzvě, využít zákonných prostředků k prosezení vykázání (Metodická příručka č. 1, 2010).

Pokud vykázaná osoba podá námitky, policista námitky poznačí v potvrzení o vykázání a informuje nadřízeného nebo operační středisko. Policista vykázanou osobu poučí o možnosti podat námitky písemně u příslušného krajského ředitelství policie do tří dnů od převzetí potvrzení o vykázání. Pokud příslušné krajské ředitelství policie rozhodne o tom, že podmínky pro vykázání splněny nebyly, vykázání zruší a informuje vykázanou i ohroženou osobu (ZPPP o vykázání č 166, 2009).

Postup policie ve zvláštních případech

- Pokud dojde k násilnému jednání mimo společné obydlí a pokud bude násilná osoba vykázána, policista vykázanou osobu vykáže ze společného obydlí, a nikoliv z prostoru, kde k incidentu došlo,
- pokud je vykázanou osobou osoba nezletilá, policista ji vykáže a předá OSPOD,
- pokud je ohroženou osobou osoba nemocná, vysokého věku, nemohoucí nebo odkázaná na péči vykázané osoby, policista vyrozumí odbor sociální péče obecního úřadu (Metodická příručka č. 1, 2010).

Povinnosti vykázané osoby

- Opustit prostor vymezený v potvrzení o vykázání,
- zdržet se vstupu do prostoru,
- zdržet se styku a navazování kontaktu s ohroženou osobou,
- vydat na výzvu policisty všechny klíče od společného obydlí.

Práva vykázané osoby

- Vzít si ze společného obydlí věci osobní potřeby, osobní cennosti a osobní doklady,
- vzít si v průběhu vykázání ze společného obydlí věci nezbytné k podnikání a výkon povolání, lze uplatnit jen jednou za přítomnosti policisty, policista o tom vyrozumí ohroženou osobu,
- ověřit provedené vykázání zejména na tísňovém čísle 158,
- vyzvednout si kopii úředního záznamu o vykázání u příslušného útvaru policie (Úplné znění zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, 2021).

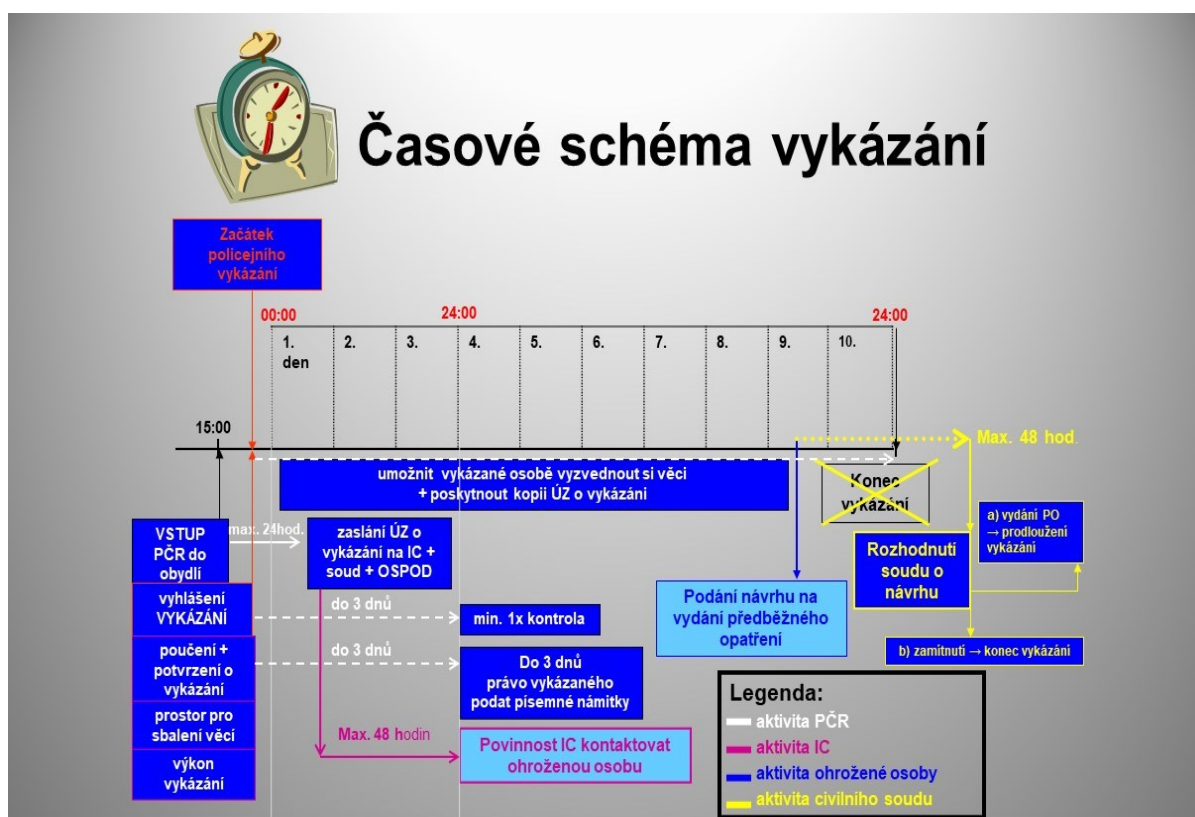
6.5 Postup policie ČR po vykázání

Policista ohrožené osobě předá informace o institucích, které poskytují pomoc obětem domácího násilí, a to i v případě, kdy nedošlo k vykázání a vykázané osobě předá seznam ubytovacích zařízení v nejbližším okolí nebo umožní vykázané osobě ze služebny telefonického zajištění ubytování.

Policista, který vykazoval, provede do 3 dnů kontrolu, zda vykázaná osoba dodržuje vykázání. Kontrolu provádí výpověď ohrožené osoby, jiných osob, příslušného IC nebo po vstupu do obydlí, se souhlasem ohrožené osoby za účelem kontroly, zda se v obydlí nezdržuje vykázaná osoba. Pokud předem informovaná ohrožená osoby odmítne pustit policistu do obydlí, nemůže být k tomu nucena. Pokud nemůže kontrolu provést policista, který vykazoval, nadřízený služební funkcionář ustanoví jiného policistu.

Jestli policista zjistí, že se vykázaná osob nachází v prostoru uvedeném v potvrzení o vykázání, dá podnět k přestupkovému řízení nebo s ohledem na opakovanost a závažnost, podnět k zahájení trestního řízení. O provedení kontroly policista sepíše úřední záznam o provedení kontroly (Metodická příručka č. 1, 2010).

Po ukončení vykázání je policista povinen si ověřit u ohrožené osoby, zda podala návrh na předběžné opatření. Pokud ne, tak vrátí klíče vykázané osobě proti podpisu a ukončení poznačí ve spisovém materiálu vedeném v ETR. Pokud podala návrh, zaznamená prodloužení lhůty ve spisovém materiálu vedeném v ETR, nevydá klíče ohrožené osobě a počká na rozhodnutí soudu. Pokud soud vydá předběžné opatření, zašle klíče příslušnému soudu a pokud předběžné opatření zamítne, vydá klíče vykázané osobě, vše poznamená v spisovém materiálu vedeném v ETR (ZPPP o vykázání č 166, 2009).

Obrázek 3: Časové schéma vykázání. Zdroj: www.domacinasili.cz

7 VYHODNOCENÍ STATISTIK VYKÁZÁNÍ

K srovnání statistik poslouží data o vykázání za období od 1. ledna 2017 do 30. listopadu 2021. Během uvedeného období byly v České republice vyhlášeny nouzové stavy (dále jen NS) v souvislosti s onemocněním koronavirem (Covid-19).

1. nouzový stav trval od 12. března 2020 do 17. května 2020,
2. nouzový stav trval od 5. října 2020 do 11. dubna 2021,
3. nouzový stav trval od 26. listopadu 2021 do 25. prosince 2021.

S nouzovým stavem souvisela i řada omezení. Omezení se dotklo například svobody pohybu a pobytu, právo pokojně se shromažďovat, právo podnikat nebo provozování hospodářské činnosti, omezena byla i povinná školní docházka. Ve statistikách nejsou hodnoceny měsíce březen až duben a listopad až prosinec 2021 s předchozími měsíci březen až duben a listopad až prosinec 2020, jelikož v obou obdobích trval nouzový stav. Hodnoty NS jsou v tabulce značeny červenou barvou.

Hypotéza č. 1 - Lze předpokládat, že v důsledku dlouhodobosti existence vykázání (od roku 2007) a informovanosti má vykázání z let 2017 až 2021 klesající tendenci.

Hypotéza č. 2 – Lze předpokládat, že v době nouzového stavu, březen až květen 2020, říjen až prosinec 2020 a leden až únor 2021 došlo k nárůstu počtu vykázání v porovnání s měsíci předchozího roku březen až květen 2019, říjen až prosinec 2019 a leden až únor 2020 v době mimo nouzové stavy.

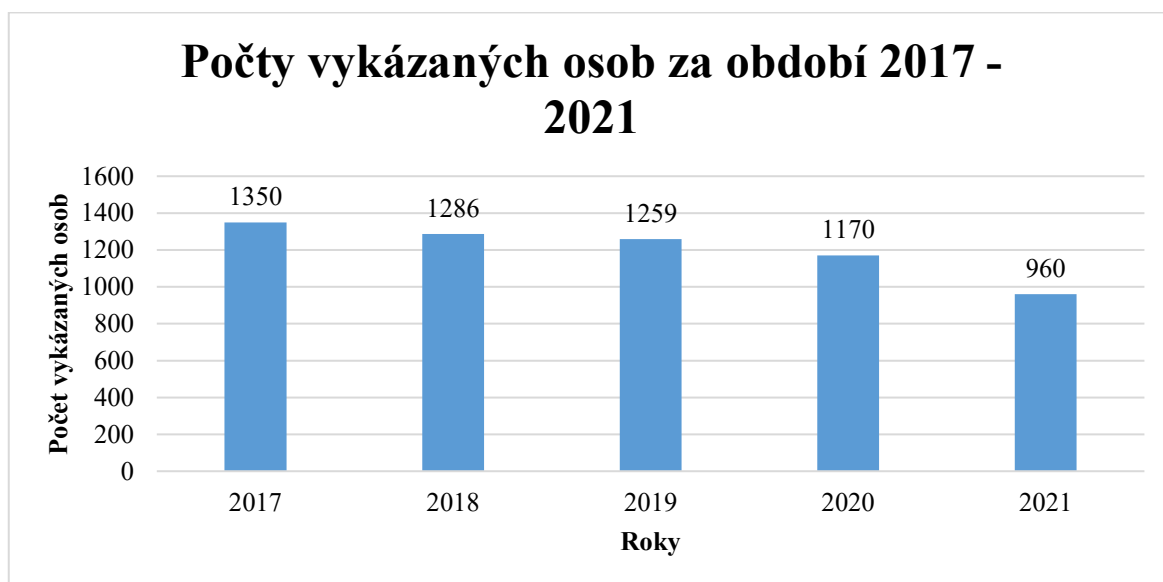
Hypotéza č. 3 - Lze předpokládat, že v měsících mezi nouzovými stavy došlo k poklesu počtu vykázaných.

V roce 2017 bylo 1350 vykázaných osob, v roce 2018 bylo 1286 vykázaných osob, v roce 2019 bylo 1256 vykázaných osob, v roce 2020 bylo 1170 vykázaných osob a v roce 2021 bylo 960 vykázaných osob v ČR, celkem za období 2017-2021 bylo 6019 vykázaných osob v ČR. Rozdíl mezi lety 2017 a 2018 v počtu vykázaných násilných osob je mínus 67, rozdíl mezi lety 2018 a 2019 v počtu vykázaných násilných osob je mínus 27, rozdíl mezi lety 2019 a 2020 v počtu vykázaných násilných osob je mínus 89 a rozdíl mezi lety 2020 a 2021 v počtu vykázaných násilných osob je mínus 210 vykázaných osob.

Tabulka 2. Počty vykázaných osob za období 2017–2021

(Zdroj: převzato z tabulek, www.domacinasili.cz)

Počty vykázaných osob za období 2017–2021					
roky	2017	2018	2019	2020	2021
počet	1350	1286	1259	1170	960

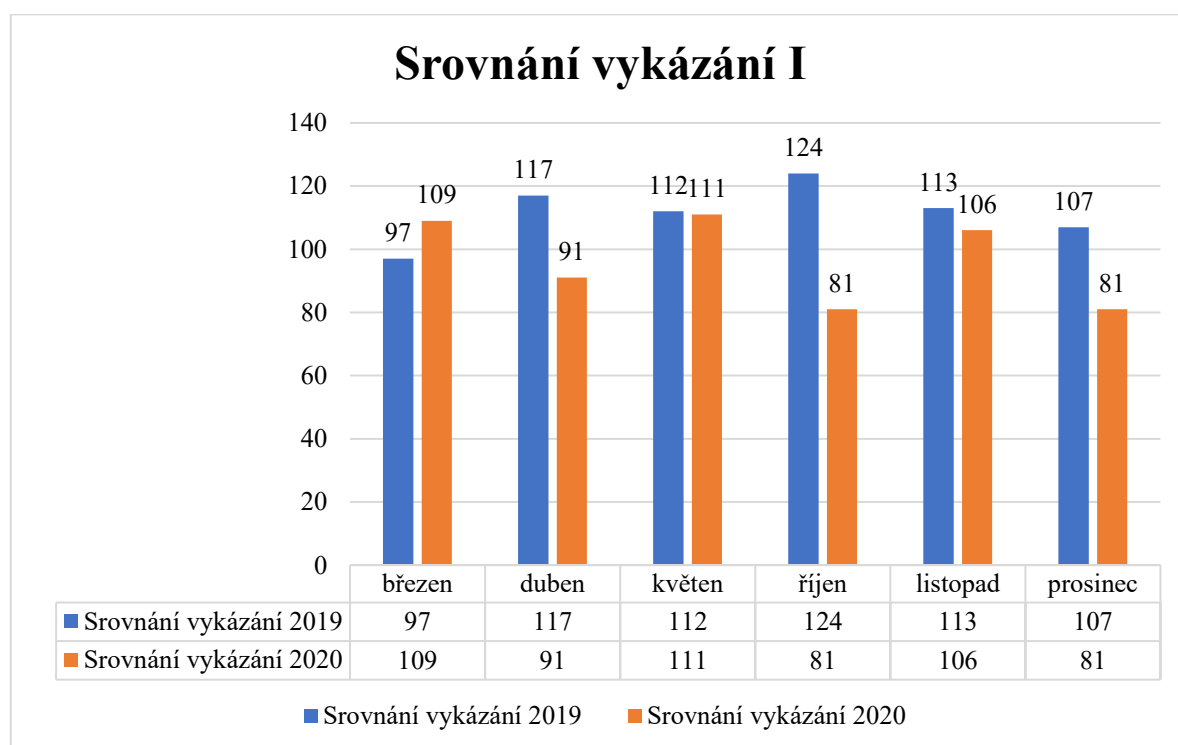
Graf 1. Počty vykázaných osob za období 2017–2021

(Zdroj: Vlastní)

V březnu roku 2019 bylo o 12 násilných osob vykázaných méně než v březnu roku 2020, v dubnu roku 2019 bylo o 26 násilných osob vykázaných více než v dubnu roku 2020, v květnu roku 2019 bylo o 1 násilnou osobu vykázanou více než v květnu roku 2020, v říjnu roku 2019 bylo o 43 násilných osob vykázaných více než v říjnu roku 2020, v listopadu roku 2019 bylo o 7 násilných osob vykázaných více než v listopadu roku 2020, v prosinci roku 2019 bylo o 26 násilných osob vykázaných více než v prosinci roku 2020. Nejmenší rozdíl v počtu vykázaných přinesl měsíc květen v letech 2019 a 2020, největší rozdíl v počtu vykázaných přinesl měsíc říjen v letech 2021 a 2020.

Tabulka 3. Srovnání vykázání I
(Zdroj: převzato z tabulek, www.domacinasili.cz)

Srovnání vykázání I		
	2019	2020
březen	97	109
duben	117	91
květen	112	111
říjen	124	81
listopad	113	106
prosinec	107	81

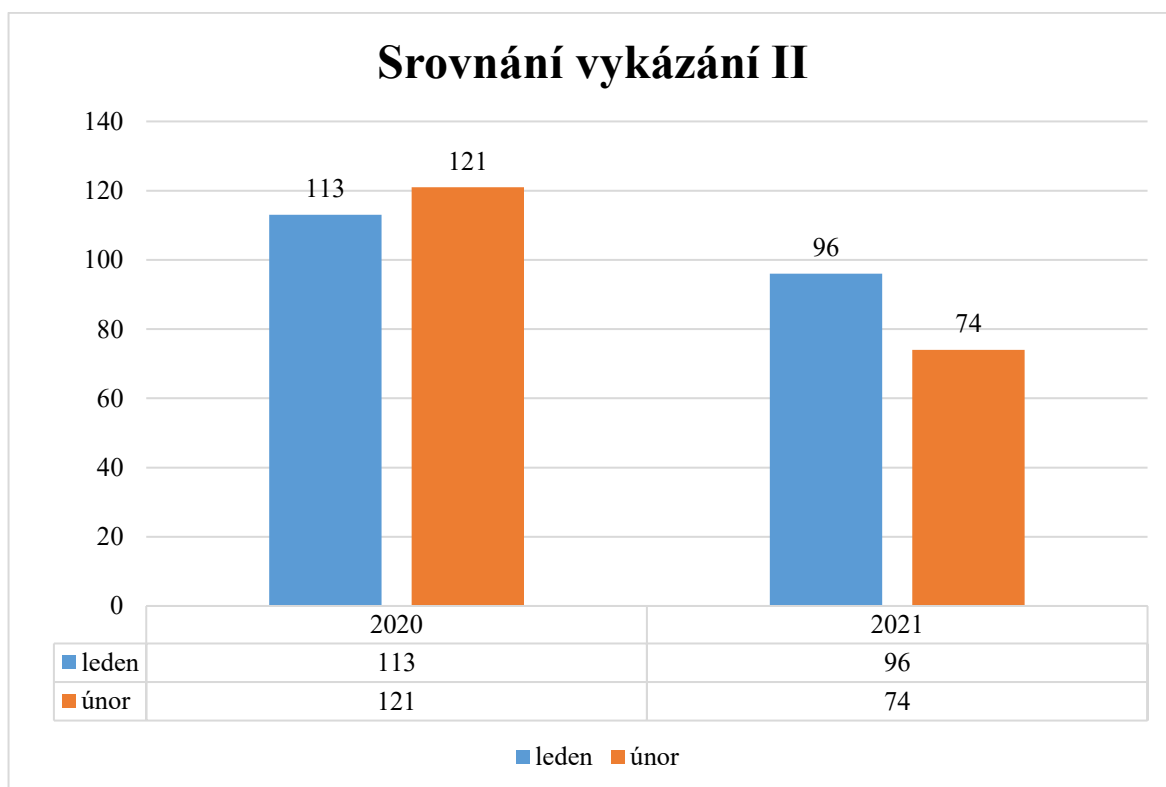
Graf 2. Srovnání vykázání v době a mimo nouzový stav I

(Zdroj: Vlastní)

V lednu roku 2020 bylo o 17 násilných osob vykázaných více než v lednu roku 2021. V únoru roku 2020 bylo o 47 násilných osob vykázaných více než v únoru roku 2021.

Tabulka 4. Srovnání vykázení II
(Zdroj: převzato z tabulek, www.domacinasili.cz)

Srovnání vykázení		
	2020	2021
leden	113	96
únor	121	74

Graf 3. Srovnání vykázení v době a mimo nouzový stav II

(Zdroj: Vlastní)

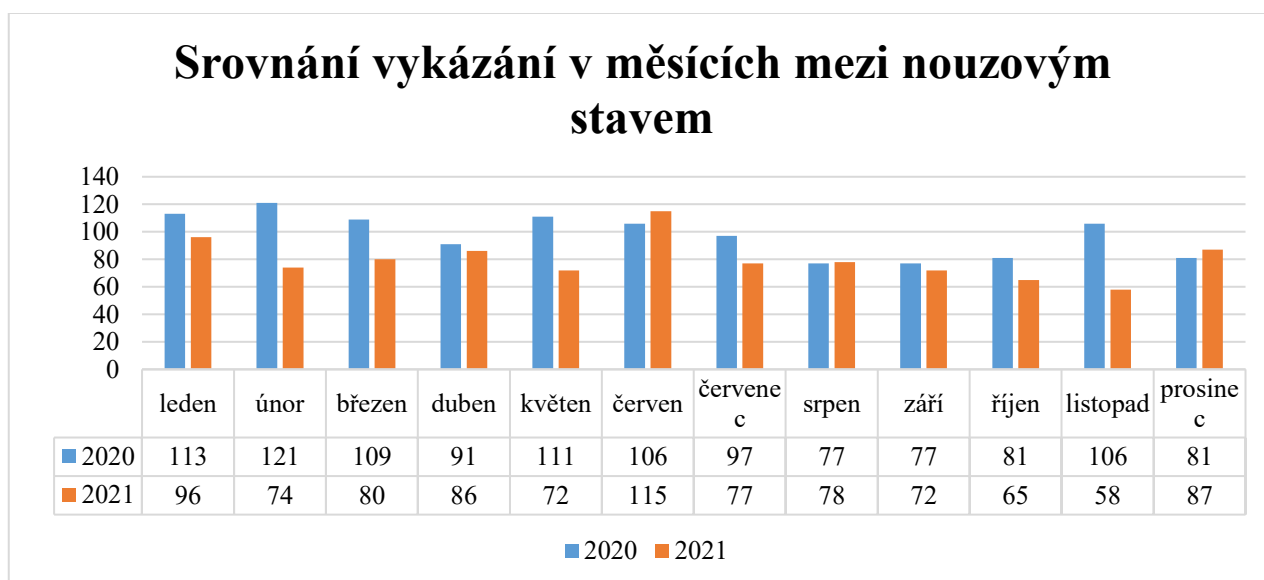
V březnu roku 2020 bylo 109 násilných osob vykázaných, v dubnu 2020 byl zaznamenán pokles o 18 osob, v květnu 2020 se počet osob zvýšil o 20, v červnu 2020 byl

zaznamenán pokles o 5 osob, v červenci 2020 pokles o 9 osob, v srpnu 2020 byl pokles o 20 osob a září 2020 bylo na stejné hodnotě se srpnem 2020. V říjnu 2020 počet vykázaných osob vzrostl o 4, v listopadu 2020 opět vzrostl o 27, v prosinci 2020 byl zaznamenán pokles o 27, v lednu roku 2021 počet vykázaných osob opět stoupl o 15, v únoru 2021 počet poklesl o 22, v březnu 2021 počet stoupl o 6 vykázaných osob, v dubnu 2021 opět stoupl o 6 osob, v květnu 2021 počet osob klesl o 14, v červnu 2021 byl zaznamenán nárůst o 43 vykázaných osob, v červenci počet vykázaných osob klesl o 38, v srpnu 2021 se počet vykázaných osob zvýšil o jeden a další měsíce do listopadu 2021 se počet vykázaných osob vždy snížil až na prosinec 2021, ve kterém narostl počet vykázaných osob o 29 oproti listopadu 2021.

Tabulka 5. Srovnání vykázaní v měsících s nouzovým stavem

(Zdroj: převzato z tabulek, www.domacinasili.cz)

Srovnání vykázaní v měsících s nouzovým stavem												
	leden	únor	březen	duben	květen	červen	červenec	srpen	září	říjen	listopad	prosinec
2020	113	121	109	91	111	106	97	77	77	81	106	81
2021	96	74	80	86	72	115	77	78	72	65	58	87

Graf 4. Srovnání vykázaní v měsících mezi nouzovým stavem

(Zdroj: vlastní)

7.1 Vyhodnocení hypotéz

- a) Hypotéza č. 1 se **potvrdila**, jelikož počet vykázaných v období 2017 až 2020 vždy klesl.
- b) Hypotéza č. 2 se **potvrdila jen částečně**, jelikož pouze v prvním měsíci nouzového stavu, tj. v březnu 2020, byl ve srovnání se stavem v březnu 2019, vyšší počet vykázaných osob. U ostatních měsíců v době nouzového stavu, v porovnání s předchozími lety mimo nouzový stav, byl počet vykázaných osob nižší.
- c) Hypotéza č. 3 se **potvrdila jen částečně**, v měsících červen až září 2020 (kromě srpna a září, které měli stejný počet vykázaných osob 77) byl zaznamenán pokles počtu vykázaných osob po NS v měsících březen až květen 2020. V květnu 2021 byl zaznamenán pokles počtu vykázaných osob v porovnání s měsíci NS říjen 2020 až duben 2021. V červnu 2021 počet vykázaných osob narostl na nejvyšší hodnotu 115 a následně v červenci 2021 pokles na hodnotu 77, aby v srpnu opět stoupl na hodnotu 78 počtu vykázaných osob. Následující měsíce září a říjen 2021 vždy počty vykázaných osob klesly. Za zmínku stojí listopad 2021, který toho roku vykázal nejnižší hodnotu počtu vykázaných osob a to 58, nutno podotknout, že v uvedeném měsíci platil NS až od 26. listopadu 2021.

8 PŘÍPADOVÉ STUDIE

Kvalitativním výzkumem jsou případové studie, u kterých byla zvolena metoda sběru dat formou rozhovoru. Rozhovor je výzkumná technika, která spočívá v dotazování. Rozhovory byly vedeny na předem dohodnutém místě a čase, v přirozeném prostředí respondentů, aby se cítili lépe a neměli strach z neznámého prostředí, přepisovány přímo do bakalářské práce. Výzkumník se předem představil a obeznámil respondenty s cílem rozhovorů a ujistil, že bude zachováno jejich soukromí, přitom stanovil základní otázky týkající se profilu respondentů jako pohlaví, věk, stav, bydliště a počet dětí. Skupina respondentů sestává z ženy a muže jako oběti domácího násilí a ženy, která byla svědkem domácího násilí jako dítě.

Respondenti číslo 1. a 3., požadovali rozhovor formou vyprávění. Byl veden volný (nestrukturovaný) rozhovor. Další otázky byly vytvářeny na základě vyprávění respondentů.

Respondent číslo 2., požadoval rozhovor formou dotazování, byl veden částečně řízený (polostrukturovaný) rozhovor. Předem byly stanoveny základní otázky, zda byl respondent svědkem domácího násilí, jaké bylo jeho postavení, co bylo příčinou napadení, jaké bylo chování násilné osoby, jak se bránil násilí, zda vyhledal odbornou pomoc, zda došlo k vykázní násilné osoba a jak je na tom nyní. Další otázky jsou zkoumavé, navazující na odpovědi respondenta.

8.1 Respondent 1

Pohlaví: žena

Věk: 30

Stav: svobodná

Bydliště: město do 10 000 obyvatel

Vzdělání: Střední škola s maturitou

Děti: 1

Před deseti lety jsem se seznámila s přítelem, se kterým jsme měli krásný vztah, dokonce jsme si po dvou letech naplánovali dítě, nic nenasvědčovalo tomu, co brzy přišlo. Byl milý, pozorný a rozuměli jsme si. Vše se změnilo v době, kdy jsem mu oznámila, že budeme mít dítě.

Při oznámení neprojevil žádné velké nadšení, a přitom to dítě bylo plánované z obou stran, proto mě jeho reakce velmi zaskočila. V tu dobu jsem to neřešila a myslela si, že je jen zaskočen. Bydleli jsme spolu na bytě ve městě, ale svatbu jsme zatím neplánovali.

Už v době těhotenství mě začal ponižovat a verbálně napadat, ve všech směrech mi dával najevo, že jsem neschopná. Odmítl mít se mnou i sex. Brzy na to přišlo i na první fyzické napadení, facky, škrčení, žduchání, tahání za vlasy atd. Ke konci těhotenství jsem musela ze zdravotního důvodu jen ležet. V ničem mi nepomohl, dokonce když jsem začala rodit, odmítl mi zavolat sanitku. Nakonec jsem si sanitku zavolala sama a porodila zdravého chlapečka.

Mylně jsem si myslela, že se celá věc změní, když přijedu domů se synem, že nás bude mít rád a bude hrdý na to, že má syna. Procházela jsem si typickou fází domácího násilí, kdy se střídalo období klidu, napětí a násilí. Nikdy jsem nevyhledala lékařskou pomoc, zranění způsobené druhem bylo jen povrchové (modřiny), ale nejhorší pro mě bylo násilí psychické. Dokonce mi začal vyčítat, když syn začal brečet, že ho neumím ukonejšit, že jsem špatná matka atd.

Syn byl většinou přítomen násilí, a když začal chodit do mateřské školy, učitelky si všimaly jeho změn nálad, a tak absolvoval vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně, kde zjistili, že trpí poruchou soustředění spojenou s hyperaktivitou (ADHD). Když jsem to sdělila druhovi, tak místo toho, aby měl pochopení, začal mi říkat, že syn není jeho, že by takové dítě nikdy nezplodil, a ještě další věci, ale k tomu se nechci vracet, nemluví se mi o tom snadno. Potom začal dorážet i na samotného syna, který za nic nemohl, říkal mu, že je retard, že není jeho atd. Reakcí syna na druhovo násilí byl třes, strach a náhlé pomočování. Když jsem viděla, jak syn začal na násilí reagovat a jak druh se k synovi začal chovat, byl to pro mě konečně dosti silný impuls s celou situací něco udělat. Konečně jsem našla odvahu o celé situaci říct rodičům a ti mi pomohli se k nim se synem odstěhovat. Nikomu jinému jsem se nikdy nesvěřila, dodnes nevím, proč se vlastně druh tak ke mně choval, jediné, co mě napadá je to, že už před těhotenstvím měl nějakou jinou známost. V tom mě utvrzuje i fakt, že od odchodu k rodičům neprojevil o mě i o syna zájem.

Momentálně stále bydlím s rodiči, kteří mi pomáhají nejen s výchovou syna. Partnera nemám, stále nemám k mužům takovou důvěru. Ze začátku jsem navštěvovala psychologa, kterému jsem se mohla vyzpovídat a ulevit tak svým emocím, což mi hodně pomohlo. Bývalý přítel platí na syna výživné, ale vídá ho jen sporadicky.

Dodnes mi neposkytl vysvětlení a já se ho o to neprosím, nějak jsem se s tím smířila. Zda si našel novou přítelkyni, netuším.

8.2 Respondent 2

Pohlaví: muž

Věk: 58

Stav: ženatý

Bydliště: Město do 5000 obyvatel

Vzdělání: Vyučnický list

Děti: 2

1. Byl jste svědkem domácího násilí, obětí nebo obojí?

Stal jsem se obětí domácího násilí.

2. Kdo byl násilnou osobou?

Moje druhá manželka. Z prvního manželství jsem měl dvě dcery a manželka měla jednoho syna. Společně jsme žili v malém rodinném domku.

3. Jaké bylo vaše a manželčino zaměstnání?

Vlastně jsme od samého začátku byli oba v invalidním důchodu, manželka nepracovala a já jen částečně jako dělník.

4. Popište násilné chování vaší manželky z dlouhodobého hlediska.

Zprvu počátku vypadalo vše idylicky, ale netrvalo dlouho a manželka mě začala slovně napadat, raději ani nebudu vyjmenovávat ta sprostá slova, to si každý dokáže představit, není to těžké. Později přešlo slovní napadání ve fyzické, házela po mně předměty, liskala mě a kopala atd. Naštěstí je manželka slabší postavy, a to fyzické napadání bylo v době, kdy děti už byly starší a manželku vždy uklidnily. Jak dlouho to trvalo, si neodhaduji tipnout, dlouho.

5. Jak jste se bránil útokům, vzniklo vám někdy zranění?

Útokům jsem se bránil jen pasivně, krytím a uhýbáním, manželku jsem nikdy nenapadl, nevím proč, ale prostě jsem takový, možná jsem se bál, abych jí nic neudělal.

Žádné vážné zranění jsem neměl, jen povrchové, nikdy jsem se nenechal ošetřit lékařem, nebylo třeba. Spíše mě celá věc ubíjela z dlouhodobého hlediska.

6. Jak na věc reagovaly děti?

Jak jsem výše uvedl, byly už starší, a tak si myslím, že asi lépe než já, ale to může být jen můj pocit. Kdybyste se zeptal jich, možná by vám řekly něco jiného. Důležité pro mě bylo, že děti stály při mně. Teď už mají každý svůj život.

7. Co si myslíte, že bylo příčinou manželčina napadání?

Byli jsme a stále patříme do sociálně slabší vrstvy společnosti, takže jednoznačně peníze, ty jsme řešili neustále a pak taky alkohol. Můžu říct, že manželka je alkoholička a většinu případů napadení, byla pod vlivem alkoholu. Jednou jsem jí dal ráno peníze do obchodu a ona přišla dom až večer zcela opilá a takových případů bylo více.

8. Vyhledal jste někdy odbornou pomoc (policie, neziskové organizace atd.)?

Několikrát jsem volal k nám policii, to už když bylo nejhůř. Když policie přijela, manželčino chování se zcela změnilo, jako by se nic nestalo. Většinou manželce jen domluvili a jindy věc vyhodnotili jako přestupek.

9. Podal jste u správního orgánu návrh na projednání, pokud ne tak proč? Řešil věc OSPOD?

Nepodal jsem návrh nikdy, protože bychom jen jako rodina přišli o peníze, a kdyby stejně bych pokutu nakonec musel zaplatit já. Paní z OSPODU byly několikrát u nás a absolvoval jsem s nimi sezení. I s dětmi si promluvila.

10. Byla manželka někdy vykázána policií nebo podal jste návrh na předběžné opatření?

Ano, jednoho dne děti přivolaly policii a ta si manželku odvezla. Celou věc policie vyhodnotila jako přestupek a manželku nakonec vykážali z domu. Nesměla se vrátit dom asi po dobu 10 dní. Policie přijela k nám s manželkou, ta si vzala věci a odešla, já podepsal nějaké poučení, a ještě mě policie upozornila, že manželka jim odmítla vydat klíče od domu. Na radu děti jsem pak podal návrh na předběžné opatření. Manželka nakonec nebyla doma asi 6 měsíců, bydlela někde u příbuzných v Ostravě.

11. Co vás donutilo k tomu věc řešit a kdo vám nejvíce pomohl?

Dlouhodobost týrání byla tím důvodem a děkuji hlavně dětem, že mi byly podporou, bez nich bych to asi nedokázal.

Policie v mém případě sehrála taky důležitou roli, i když od prvního výjezdu k nám do doby vykazání uběhl nějaký ten rok. A proto radím všem, aby s řešením domácího násilí neotáleli.

12. Jak jste na to nyní?

Momentálně opět sdílím domácnost s manželkou, která mimo jiné absolvovala protialkoholní léčbu. Nemohu říct, že léčba byla úspěšná na sto procent, ale pravda je, že manželka již tolik alkohol nekonzumuje. Celá situace se poměrně zlepšila, nejen, že k nám policie přestala jezdit, ale již nedochází k tak častému a agresivnímu chování v podání mé manželky.

8.3 Respondent 3

Pohlaví: žena

Věk: 35

Stav: vdaná

Bydliště: Vesnice do 500 obyvatel

Vzdělání: Střední škola s maturitou

Děti: 2

Velmi těžce se mi o domácím násilí hovoří, jelikož jsem ho zažívala jako dítě i jako dospělá a zanechalo ve mně nepříjemné vzpomínky na dětství i dospívání. Byla to nepříjemná zkušenost, která mě poznamenala hlavně na duši. Do dnes mám problém s důvěrou k lidem, a hlavně k sobě samotné.

Do pěti let mého věku jsem bydlela s rodiči a sourozencem u otcových rodičů v rodinném domě. Násilí ze strany otce jsem začala vnímat asi od tří let, pamatuji si, jak otec hlasitě křičel na matku, kterou uhodil do obličeje a začal ji škrtit. Nikdo se matky nezastal, a přitom to všichni viděli. Otec byl zcela nepřičetný, v amoku popadl provaz a řekl, že se jde oběsit. Zamkl nás všechny doma a řekl, že chce, abychom se dívali, jak se bude věšet. Vyběhl na dvůr, vyšplhal na strom, na dvoře stál vysoký ořech, uvázal si smyčku kolem krku a delší dobu nás takto psychicky deptal. Pamatuji si, jak všichni hystericky brečeli a křičeli na něj, ať to nedělá, včetně mě. Nakonec se uklidnil, slezl ze

stromu a dělal jako by to všechno byla vina matky, jako by mohla za jeho chování. Následovalo období klidu, babička (matka otce) byla vždy při otcevi a dědeček (otec otce) se k tomu nikdy nevyjadřoval.

Podobné situace se stále opakovaly, hádky, nadávání, výhrůžky, otcovy pokusy o sebepoškození a následné usmiřování.

V mých pěti letech jsme se přestěhovali do jiné vesnice, kde si rodiče koupili dům. Matka si asi myslela, že pokud se odstěhují, tak se celá věc vyřeší a budeme žít normální životy. To se velmi zmyšlila. Otec byl hodně fixovaný a ovlivnitelný svou matkou, žárlivý, agresivní, výbušný, nedokázal rozumně řešit i menší komplikace, hodně konzumoval alkohol. V době, kdy otec přišel o práci, začal ještě víc pít alkohol a na matku začal být hodně žárlivý, vyčítal jí každého chlapa, se kterým pracovala, a obviňoval ji, že s nimi má poměr. Proto musela matka několikrát změnit zaměstnání. Vyčítal jí nedostatek peněz i to, že je neschopná, hádky byly na denním pořádku.

Pamatuji si, že matce velmi hlasitě a sprostě nadával, škrtil ji tak silně, že měla otisk rukou na krku, mlátil pěstí do zad, břicha a hlavy, a nakonec po ní hodil nůž, který jí pořezal na noze. Zranění si musela nechat ošetřit, ale lékaři řekla, že jí spadl nůž. Lékaře navštívila vícekrát, ale vždy se vymluvila na nějaký úraz. Většinou jsem matku bránila a sourozenec se schovával v domě, jednou dokonce mě omylem otec uhodil do hlavy místo matky, jelikož jsem jí seděla na klíně a prosila otce, aby toho nechal. Hrozně mě bolela hlava. Pak utíkal na dvůr, kde se chtěl oběsit, to se opakovalo několikrát. Často jsme před otcem utíkali a schovávali se v uzamčeném pokoji, na to otec reagoval tak, že rozbíjel dveře do pokoje, aby se dostal k matce.

Po konfliktu vždy následovala tichá domácnost, otec dělal ještě uraženého, jako by za nic nemohl, potom se otec omlouval, nosil matce kytky a slíboval, že už se to nikdy nestane. Takových slibů bylo spousty. Když jsem byla větší, prosila jsem matku, abychom odešli, ale matka nechtěla. Neměla zastání ani u své matky, ta byla křesťansky založená a tvrdila, že rodiče měli svatbu v kostele, nikdy se nesmí rozvést, protože je to hřích. Nikdo nám nikdy nepomohl, a přitom to věděli všichni. I celá ulice musela vědět, co otec dělá, jelikož ten křik nešel přeslechnout.

Zde byla ze strany výzkumníka navržena přestávka v důsledku silných emocí. Na malou chvíli bylo změněno téma kuvolnění napětí. Po chvíli respondentka souhlasila s pokračováním.

Dokonce i přítel, kterého jsem si našla, byl několikrát svědkem našeho domácího násilí, později mi řekl, že nikdy v životě nic takového neviděl a nezažil.

Jednou na otce dokonce zavolal policii, to místo matky zaútočil na mě. Křičel na mě a začal mě škrtit, když jsem se zastala matky. Policie celou věc vyhodnotila jako přestupek a já s přítelem odešla. Asi po týdnu mi volala matka, že otec opět řádl a konečně sebrala odvalu zavolat policii. Ta si otce odvezla a noc strávil v policejní cele. Otec nikdy nebyl vykázan, policie měla opravdu velmi malé množství informací, co se u nás celý život dělo. Situace se zlepšila, když se rodiče rozvedli, i když spolu pořád bydleli. Po čase se matka od otce odstěhovala. Rodiče se mi nikdy nevěnovali, necítila jsem od nich lásku ani pochopení. Celou dobu jsme žili jen v napětí a strachu. V dospělosti jsem několikrát vyhledala psychologickou pomoc a tam se zcela otevřela, hodně mi to pomohlo, hlavně závěr, který mi psycholožka řekla. Vlastně řekla, že mám na věc správný názor a nejsem to já, kdo by se měl léčit. Opravdu nepřeji nikomu zažít to, co jsem já zažívala denně téměř 26 let. Člověk odpustit může, ale bohužel nikdy nedokáže zapomenout...

9 ÚVAHY DE LEGE FERENDA

Úvaha de lege ferenda pojednává o představě o právu, jaké by mělo do budoucna platit jako zákon. V tomto případě se jedná o navržené úvahy v souvislosti s domácím násilím, které byly zpracovány na základě případových studií.

Policista nemá pravomoc odebrat klíče vykázané osobě

Z případové studie číslo 2. vyšlo najevo, že žena jako násilná osoba odmítla policii ČR vydat klíče od domu. Jako vhodné považuji zařadit oprávnění odebrat klíče násilné osobě do policejního zákona, tím by se výrazně snížilo riziko možného nežádoucího vstupu násilné osoby do obydlí, ze kterého byla osoba vykázána.

Přestupek domácí násilí

Ze všech případových studií vyplynulo, že k násilí dochází dlouhodobě. Nová skutková podstata přestupku domácího násilí, by vedla ke spuštění včasného mechanismu ochrany oběti před domácím násilím, prostřednictvím vhodných opatření, především by se zaměřila nejen na ohroženou osobu, ale na osobu násilnou, které by uložila sankci, měla možnost nařídit vhodnou terapii a (pokud by tak neučinila PČR) vykázat osobu ze společného obydlí.

Terapie

Jak vyplynulo z případových studií, oběti domácího násilí mají často psychické potíže po dlouhou dobu. Navrhoval bych doporučit oběti domácího násilí vhodný rozsah terapeutického programu pro potřebnou dobu k překonání psychických potíží a tím zmírnit dopad domácího násilí důležitý pro navrácení oběti do běžného života. Déle bych pro pachatele domácího násilí, vedle uložení trestu, navrhoval možnost uložení ochranného opatření, kterým by byl povinný terapeutický program zaměřený na zvládnutí jeho agrese.

Souhlas poškozeného

Pro oběť domácího násilí musí být traumatizující rozhodnout o trestním stíhání pachatele, neboť v mnoha případech má oběť strach, aby jí pachatel nějakým způsobem neuškodil (Ust. § 163a odst. 1 trestního řádu je nedostatečná pojistka). Proto by bylo vhodné, aby v ustanovení § 163 trestního řádu, kdy jde o trestní stíhání se souhlasem poškozeného, byly vyloučeny všechny trestné činy, které se mohou vyskytnout v souvislosti s domácím násilím.

ZÁVĚR

Domácí násilí je fenomén, který zasahuje celou společnost. Jde o zlé nakládání, pohrůžky násilím nebo tělesné útoky. Charakterizují ho druhy páchaného násilí, fyzické, psychické, sexuální nebo sociální na blízké oběti, kterými se můžou stát vědomě i nevědomě ženy, muži, děti nebo dokonce senioři, prožívající fáze napětí, násilí, usmíření a klidu. Abychom mohli hovořit o domácím násilí, musí splňovat znaky, jasné rozdělení rolí, neveřejnost, eskalace, opakování a dlouhodobost. Domácí násilí je opředeno řadou mýtů, ale naštěstí společnost je ve většině z nich skeptická. Příčiny jsou spatřovány v charakteristických vlastnostech, nadvládě mužů, nezaměstnanosti nebo nízkému vzdělání a příjmu, je výsledkem nespokojenosti ve vztahu.

Zdrojem příčin násilného chování může být stres, frustrace, zdravotní nebo psychické onemocnění, alkohol, drogy, pocit moci nad druhým, vzor z chování nebo porucha osobnosti. Neil Jacobson a John Gottman (1998) rozdělili pachatele na typy kobry a pitbulové. Dopady na oběti mohou být fatální, od poruch spánku, příjmu potravy, deprese až po posttraumatickou stresovou poruchu nebo dokonce sebepoškozování. Muži si méně připouští, že se stávají oběťmi domácího násilí nebo se věc bojí, stydí oznámit. U seniorů je závažné násilí páchané jejich příbuznými, kteří nejsou partnery, děti se stávají oběťmi už v přítomnosti domácího násilí jako svědci. Tímto jednáním může být ohrožen jejich citový a mravní vývoj. Viktimizace má primární, sekundární a terciární fázi, jde o způsobování újmy oběti v průběhu některé z fází. Už v Základní listině práv a svobod se píše o právu na lidskou důstojnost a svobodu, na ochranu před neoprávněným zásahem do rodinného a soukromého života nebo zákazu mučení a nelidského zacházení. Dalšími zákony zabývajícími se ochranou domácího násilí je zákon o policii ČR, občanský zákoník, trestní řád, zákon o obětech trestných činů, zákon o sociálně-právní ochraně dětí, přestupkový zákon nebo trestní zákoník, kde je zakotveno ustanovení § 199 týrání osoby ve společném obydlí. Istanbulská úmluva se stala prvním mezinárodně právním nástrojem zaměřeným na problematiku domácího násilí. Prevence má za úkol předcházet nežádoucím jevům. Primární prevence před jejím vznikem, sekundární prevence v době nežádoucího jevu a terciární prevence zmírňuje následky a předchází škodám za odborné pomoci. Mezi pilíře ochrany před domácím násilím se řadí policie ČR, která má pravomoc vykázat osobu ze společného obydlí, soudy řeší trestné činy a vydávají předběžná opatření, Intervenční centra poskytují bezplatnou pomoc ohroženým osobám. Orgán sociálně právní ochrany dětí chrání práva a zájmy dítěte.

Neziskové organizace jako Bílý kruh bezpečí, ROSA nebo proFem, poskytují právní, psychologickou a sociální pomoc obětem domácího násilí.

Policie ČR se řídí zákonem číslo 273/2008 Sb., o PČR a policista je povinen přijmout oznámení v případě podezření ze spáchání přestupku či trestného činu a skutek řádně zadokumentovat. Podat oznámení, ať už to písemnou nebo ústní formou, může kdokoliv. Policie má za úkol ochránit ohroženou osobu, zabránit dalším útokům, za využití oprávnění uvedených v zákoně o PČR a řádně prošetřit incident. Policista používá k vyhodnocení hrozby nebezpečného útoku nebo zvláště závažného útoku jako pomůcku, diagnostickou metodu otázky „SARA DN“, podle níž rozhodne o vykázání násilné osoby ze společného obydlí. O vykázání poučí ohroženou i násilnou osobu o povinnostech a právech plynoucích z vykázání. Vykázání trvá 10 dní a nelze je zkrátit ani se souhlasem ohrožené osoby. Policista ohrožené osobě předá kontakty na intervenční centra a neziskové organizace pomáhající ohroženým osobám a předá informace o bezpečnostním plánu zaměřeným na včasné řešení situace v případě náhlého útoku. Do tří dnů provede policista kontrolu o dodržování vykázání a po skončení vykázání vrátí násilné osobě klíče od obydlí, pokud ohrožená osoba nepodala návrh na předběžné opatření.

V souvislosti s vyhodnocením statistik vykázání byly stanoveny tři hypotézy. První hypotéza se potvrdila, jelikož počet vykázaných osob od roku 2017 postupně klesal. Druhá hypotéza se potvrdila částečně, jelikož počet vykázaných osob v době nouzového stavu, březen až květen roku 2021 a říjen roku 2021 až duben roku 2022, byl nižší oproti měsícům předchozího roku v době mimo nouzový stav, kromě měsíce března, ten zaznamenal nárůst o 12 vykázaných osob. Třetí hypotéza se potvrdila částečně, jelikož první období roku 2020 mezi nouzovými stavy, byl zaznamenán pokles vykázaných osob. Druhé období roku 2021 mezi nouzovými stavy bylo kolísající.

Podle případových studií byly navrženy úvahy *de lege ferenda*, možnost policie odebrat násilné osobě klíče od obydlí, přestupek domácí násilí, terapie pro ohroženou i násilnou osobu a možnost stíhání násilné osoby i bez souhlasu poškozeného, pojednávající o představě o právu, jaké by mělo do budoucna platit v souvislosti s ochranou oběti domácího násilí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Akcí plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí, 2019. Vláda České republiky [online]. Praha [cit. 2021-11-08]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/AP-DN---grafikaFINAL.pdf>
- Bílý kruh bezpečí: *Poslání a činnost*, b.r. Www.bkb.cz [online]. Praha [cit. 2021-11-08]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/>
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila, 2008. *Moderní psychologie pro právníky: [domácí násilí, stalking, predikce násilí]*. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-2207-8.
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila, 2020. *Domácí násilí: nebezpečné rodinné vztahy ve 21. století*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-806-8
- ČUHELOVÁ, Kateřina, 2019. *Předběžná opatření ve věcech ochrany proti domácímu násilí*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer. Právo prakticky. ISBN 978-80-7598-575-0.
- HOLÁ, Irena et al., 2016. *Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky*. Druhé přepracované vydání. Brno: Spondea. ISBN 978-80-270-1120-9
- JELÍNEK, Jiří, 2014. *Zákon o obětech trestných činů: komentář s judikaturou*. 2., dopl. a rozš. vyd. Praha: Leges. Komentátor. ISBN 978-80-7502-016-1.
- Metodická příručka č. 1/2010: ředitele ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky k realizaci závazného pokynu policejního prezidenta č. 166/2009 o provádění vykazání, 2010, 2010. *Www.policie.cz* [online]. Praha: ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky [cit. 2022-04-30]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zverejnene-informace-vykazani.aspx>
- Policie České republiky: *Oznámení trestného činu*, © 2021. Policie České republiky: Oznámení trestného činu [online]. Praha [cit. 2021-12-30]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/oznameni-trestneho-cinu.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>
- ProFem: *Kdo jsme*, ©2021. ProFem [online]. Praha [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>
- Postup policistů v případě řešení domácího násilí, 2006. *Www.domacinasili.cz* [online]. Brno: Odbor zdraví MMB [cit. 2022-04-30]. Dostupné z:

<http://domacinasili.cz/wp-content/uploads/archiv/files/uploaded/UserFiles/manual%20pro%20prislusniky%20PCR.pdf>

ROSA, ©2021. ROSA centrum pro ženy [online]. Praha [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: <https://www.rosacentrum.cz/>

ŠÁMAL, Pavel, 2010. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: C.H. Beck. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-109-3.

ŠEVČÍK, Drahomír a Naděžda ŠPATENKOVÁ, 2011. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-690-2.

TOPINKA, Daniel, ed., 2016. *Domácí násilí z perspektivy aplikovaného výzkumu: základní fakta a výsledky*. Ostrava: SocioFactor. ISBN 978-80-906615-0-9.

Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí páchaného na ženách a domácího násilí, 2011. Council of Europe portal: Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí páchaného na ženách a domácího násilí [online]. Istanbul: Rada Evropy [cit. 2021-11-17]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/text-of-the-convention>

Úplné znění zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky; Úplné znění zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich; Úplné znění zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, 2021. Vydání: osmnácté. Praha: Armex Publishing. ISBN 978-80-87451-84-7.

VELIKOVSKÁ, Martina, 2016. *Psychologie obětí trestných činů: proces viktimizace, status oběti a jeho význam, prevence a vyrovnávání se s viktimizací, reálné případy z policejní praxe*. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4849-8.

Victim Support Europe: *Naše poslání a hodnoty*, © 2021. Victim Support Europe: Naše poslání a hodnoty [online]. [cit. 2021-11-14]. Dostupné z: <https://victim-support.eu/who-we-are/our-mission-and-value/>

VOŇKOVÁ, Jiřina a Ivana SPOUSTOVÁ, 2016. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016*. 3. přepracované vydání. Praha: profem. ISBN 978-80-9045-645-7.

- World Health Organization: *Násilí na ženách*, 2021. [Www.WHO.int](http://www.who.int): Násilí na ženách [online]. [cit. 2021-11-19]. Dostupné z: <https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>
- [Www.domacinasili.cz](http://www.domacinasili.cz): *Ochrana před domácím násilím*, b.r. [Www.domacinasili.cz](http://www.domacinasili.cz): Ochrana před domácím násilím [online]. Copyright Bílý kruh bezpečí [cit. 2021-11-27]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/ochrana-pred-domacim-nasilim/>
- Zákon č. 250/2016 Sb.: *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*. Zákon pro lidi: Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich [online]. © AION CS [cit. 2021-11-05]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>
- Zákon č. 251/2016 Sb.: *Zákon o některých přestupcích*. Zákon pro lidi: Zákon o některých přestupcích [online]. © AION CS, s.r.o [cit. 2021-11-05]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251>
- ZPPP o vykazání č 166, 2009. [Www.policie.cz](http://www.policie.cz) [online]. Praha: ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky [cit. 2022-04-30]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zverejnene-informace-vykazani.aspx>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CAN zanedbávání a zneužívání dítěte

ETR evidence trestního řízení

HIV lidský virus imunitní nedostatečnosti, způsobuje onemocnění AIDS

IC intervenční centrum

NS nouzový stav

OSPOD orgán sociálně-právní ochrany dětí

SARA DN metoda posouzení rizika manželského napadení

TrZ trestní zákoník

TŘ trestní řád

ust. ustanovení

WHO Světová zdravotnická organizace

ZPPP závazný pokyn policejního prezidenta

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Týraní si o pomoc mohou říct gestem. Zdroj: iDnes.cz.....	11
Obrázek 2: Cyklus domácího násilí. Zdroj: Profem.cz.....	14
Obrázek 4: Časové schéma vykázaní. Zdroj: www.domacinasili.cz.....	41

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Domácí násilí v Česku. Zdroj: převzat z TN.cz – TV Nova.....	15
Tabulka 2. Počty vykázaných osob za období 2017–2021	43
Tabulka 3. Srovnání vykázaní I	44
Tabulka 4. Srovnání vykázaní II.....	45
Tabulka 5. Srovnání vykázaní v měsících s nouzovým stavem	46

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1. Počty vykázaných osob za období 2017–2021	43
Graf 2. Srovnání vykázání v době a mimo nouzový stav I.....	44
Graf 3. Srovnání vykázání v době a mimo nouzový stav II	45
Graf 4. Srovnání vykázání v měsících mezi nouzovým stavem	46

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Sara DN

Příloha P II: Přehled počtu vykázaných osob 2007-2021 a měsíce v 2021

Příloha P III: Přehled počtu vykázaných osob 2017

Příloha P IV: Přehled počtu vykázaných osob 2018

Příloha P V: Přehled počtu vykázaných osob 2019

Příloha P VI: Přehled počtu vykázaných osob 2020

Příloha P VII: Název přílohy

ODDÍL 1

NASILÍ VE VZTAHU K BLÍZKÉ OSOBE

- 1) Dopouští se násilná osoba závažného fyzického nebo sexuálního násilí?**
– např. fyzické útoky a sexuální násilí, pokusy o ně, použití zbraní
- 2) Vyhrožuje závažným násilím, sděluje své násilné úmysly?**
– např. vyjadřuje vražedné nebo agresivní myšlenky, plány, ničí oblíbené věci ohrožené osoby
- 3) Dochází ke stupňování fyzického/sexuálního násilí nebo výhrůžek a úmyslů ze strany násilné osoby?**
– např. zvyšuje se krutost, četnost nebo různorodost násilných činů, výhrůžek nebo úmyslů
- 4) Porušuje násilná osoba příkazy soudu a jiná nařízení?**
– např. podmínky kauce, zkušební doby, podmíněčného propuštění, trestu zákazu pobytu, společenské záruky, probace aj.
- 5) Má násilná osoba názory a postoje, které schvalují násilí?**
– např. vyznává a omlouvá zneužívání moci a různé formy násilí, trpí chorobnou žárlivostí, má potřebu ovládat blízké osoby, zlehčuje nebo popírá dn

ODDÍL 2

OBECNÉ SKLONY NÁSILNÉ OSOBY K NASILÍ

- 1) Dopouští se obecně kriminality?**
– jedná násilná osoba antisociálně na veřejnosti (tj. mimo domácí násilí), existují informace o takovém chování, je držitelem zbraně
- 2) Jsou informace o problémech v předchozích vztazích?**
– měla násilná osoba problém vytvořit a udržet dlouhodobý důvěrný vztah (opakované opouštění partnera, násilí ve vztahu)
- 3) Má násilná osoba pracovní nebo finanční problémy?**
– např. je dlouhodobě bez zaměstnání, často mění zaměstnání, má výrazné finanční obtíže
- 4) Má násilná osoba problémy s toxikomanií a jinými závislostmi?**
– např. problémy spojené s užíváním nelegálních drog, alkoholu nebo předepsaných léků, s hráčskou závislostí např. na automatech
- 5) Má násilná osoba problémy v oblasti duševního zdraví?**
– např. evidentní známky narušení kontaktu s realitou, extrémní chování vybočující mimo normu

ODDÍL 3

ZRANITELNOST OHROŽENÉ OSOBY

- 1) Chová se ohrožená osoba rozporuplně ve vztahu k násilné osobě?**
– přestože se chce od násilné osoby odpoutat, udržuje s ní pravidelné nebo nepravidelné kontakty, popírá a omlouvá akce násilníka, svaluje vinu na sebe
- 2) Má z násilné osoby extrémní strach?**
– tzn. hladina strachu výrazně ovlivňuje její sebeobrané chování, strach ohroženou osobu traumatizuje a ochromuje její jednání
- 3) Má ohrožená osoba problém se zajištěním svého bezpečí?**
– riziko je velké, pokud ohrožená osoba nemá znalosti o tom, kde a jak hledat pomoc, není schopna zajistit své bezpečí, nezná svá práva, má malé nebo žádné kontakty s přáteli a s původní rodinou
- 4) Existují objektivní překážky, které brání zajištění bezpečí pro ohroženou osobu (nejenom v místě bydliště, ale i v zaměstnání)?**
– tato místa nezaručují bezpečí, chybí podpora od jiných osob, zdroje pomoci nejsou rychle a lehce dosažitelné, existuje problém s dopravní obsluhou
- 5) Má ohrožená osoba závažné osobní problémy?**
– např. problémy se zaměstnáním, s financemi, problémy právního rázu, mentální problémy, problémy s užíváním návykových látek

PŘÍLOHA P II: PŘEHLED POČTU VYKÁZANÝCH 2007-2021

K R A J	Zpracoval Bílý kruh bezpečí - 12.1. 2022 zdroj dat: Asociace pracovníků intervenčních center ČR													celkem v jednotlivých letech											celkem				
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	2021	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017		2018	2019	2020	2007-20
	Jihočeský	3	2	2	3	1	3	4	7	3	3	2	4	37	50	37	35	84	72	64	63	56	54	53		57	47	52	45
Jihomoravský	10	9	8	7	12	12	3	10	7	6	13	11	108	82	72	82	87	118	150	128	118	124	117	106	112	115	130	1541	
Karlovarský	4	4	2	3	4	5	3	2	3	3	2	4	39	32	46	49	79	137	111	97	114	93	89	82	70	57	46	1102	
Královéhradecký	11	3	8	8	7	15	4	4	10	6	6	7	89	34	22	16	44	45	52	41	35	32	57	113	73	97	112	773	
Liberecký	1	7	7	8	6	7	7	8	7	2	3	3	66	30	36	68	62	82	104	113	100	79	80	80	76	76	101	1087	
Moravskoslezský	13	8	9	7	9	12	11	9	3	6	6	10	103	213	110	111	108	135	97	107	124	112	122	117	127	125	93	1701	
Olomoucký	13	3	3	4	4	6	5	4	3	5	2	5	57	44	35	43	61	112	100	94	87	109	95	93	75	73	75	1096	
Pardubický	3	2	3	4	2	2	5	2	2	0	3	2	30	61	39	44	73	92	104	83	80	69	77	60	55	55	43	935	
Plzeňský	3	5	1	3	2	1	2	1	6	2	1	2	29	16	22	14	27	23	30	39	42	31	26	31	31	27	40	399	
Hlavní město Praha	8	11	18	12	8	24	16	11	7	16	9	10	150	59	34	48	104	123	138	155	213	192	206	200	186	177	167	2002	
Středočeský	8	6	4	9	4	7	5	5	7	0	1	6	62	79	67	59	64	121	106	111	119	104	103	103	120	123	82	1361	
Ústecký	10	6	8	12	8	13	6	11	7	10	4	17	112	81	87	134	133	202	204	156	137	163	181	204	197	159	136	2174	
Vysočina	7	4	3	2	4	4	4	1	3	3	5	1	41	32	26	39	51	42	43	73	74	77	55	47	64	73	52	748	
Zlínský	2	4	4	4	1	4	2	3	4	3	1	5	37	49	46	36	81	126	102	101	83	67	55	57	53	50	48	954	
CELKEM VYKÁZÁNÍ	96	74	80	86	72	115	77	78	72	65	58	87	960	862	679	778	1058	1430	1405	1361	1382	1306	1316	1350	1286	1259	1170	16642	
z toho opakovaná	17	18	11	12	15	23	8	14	8	12	8	16																	
tj. v %	18%	24%	14%	14%	21%	20%	10%	18%	11%	18%	14%	18%																	

**Od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2021
celkem: 17 602**

PŘÍLOHA P III: PŘEHLED POČTU VYKÁZANÝCH 2017

K R A J	Zpracoval Bílý kruh bezpečí ve spolupráci s APIC ČR - 10. 1. 2018													celkem v jednotlivých letech						celkem				
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VI I.	VI II.	IX.	X.	XI.	XII.	2017	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2007-16
Jihočeský	6	7	3	8	7	2	6	4	2	8	2	2	57	50	37	35	84	72	64	63	56	54	53	568
Jihomoravský	21	10	9	10	6	9	11	8	5	4	7	6	106	82	72	82	87	118	150	128	118	124	117	1078
Karlovarský	5	11	8	8	10	2	5	3	7	5	9	9	82	32	46	49	79	137	111	97	114	93	89	847
Královéhradecký	10	13	8	14	8	5	3	7	11	13	11	10	113	34	22	16	44	45	52	41	35	32	57	378
Liberecký	9	7	5	6	13	4	11	8	6	2	6	3	80	30	36	68	62	82	104	113	100	79	80	754
Moravskoslezský	10	15	13	6	11	11	9	5	7	7	12	11	117	213	110	111	108	135	97	107	124	112	122	1239
Olomoucký	9	5	11	7	8	10	11	6	2	4	8	12	93	44	35	43	61	112	100	94	87	109	95	780
Pardubický	4	2	8	4	8	4	5	5	5	3	3	9	60	61	39	44	73	92	104	83	80	69	77	722
Plzeňský	3	3	4	1	4	1	3	4	0	4	2	2	31	16	22	14	27	23	30	39	42	31	26	270
Hlavní město Praha	21	15	14	21	17	1	13	17	1	17	17	21	200	59	34	48	104	123	138	155	213	192	206	1272
Středočeský	10	6	14	5	9	9	12	15	6	6	5	6	103	79	67	59	64	121	106	111	119	104	103	933
Ústecký	18	20	24	24	15	16	18	15	1	13	14	12	204	81	87	134	133	202	204	156	137	163	181	1478
Vysočina	4	3	4	7	3	0	2	6	5	3	5	5	47	32	26	39	51	42	43	73	74	77	55	512
Zlínský	6	3	4	3	7	6	1	7	5	4	3	8	57	49	46	36	81	126	102	101	83	67	55	746
CELKEM VYKÁZÁNÍ	136	120	129	124	126	95	110	110	87	93	104	116	1350	862	679	778	1058	1430	1405	1361	1382	1306	11577	
z toho opakovaná	25	19	19	14	15	11	13	12	7	13	20	14	15											
tj. v %	18%	16%	15%	11%	12%	11%	11%	11%	8%	14%	19%	12%												

Od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2017 celkem: 12 927

PŘÍLOHA P IV: PŘEHLED POČTU VYKÁZANÝCH 2018

KRAJ	Zpracoval Bílý kruh bezpečí ve spolupráci s APIC ČR - 10. 1. 2019													2018	celkem jednotlivých let											celkem 2007-17										
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	2007		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017												
Jihočeský	5	4	1	1	4	5	5	5	1	4	6	6	47												50	37	35	84	72	64	63	56	54	53	57	625
Jihomoravský	5	12	5	12	7	6	12	13	11	9	9	11	112												82	72	82	87	118	150	128	118	124	117	106	1184
Karlovarský	7	2	5	10	6	3	8	5	10	2	7	5	70												32	46	49	79	137	111	97	114	93	89	82	929
Královéhradecký	7	4	6	8	5	5	8	2	6	6	7	9	73												34	22	16	44	45	52	41	35	32	57	113	491
Liberecký	5	9	7	13	6	8	3	5	5	5	4	6	76												30	36	68	62	82	104	113	100	79	80	80	834
Moravskoslezský	9	5	12	10	15	16	12	9	10	8	9	12	127												213	110	111	108	135	97	107	124	112	122	117	1356
Olomoucký	5	8	9	4	8	9	3	10	2	5	4	8	75												44	35	43	61	112	100	94	87	109	95	93	873
Pardubický	3	5	2	6	7	3	4	3	7	6	7	2	55												61	39	44	73	92	104	83	80	69	77	60	782
Plzeňský	2	4	3	3	5	2	2	2	3	1	2	2	31												16	22	14	27	23	30	39	42	31	26	31	301
Hlavní město Praha	15	8	17	9	23	12	12	16	24	19	9	22	186												59	34	48	104	123	138	155	213	192	206	200	1472
Středočeský	11	6	8	8	19	7	12	10	4	9	10	16	120												79	67	59	64	121	106	111	119	104	103	103	1036
Ústecký	16	13	23	15	21	19	11	14	17	18	16	14	197												81	87	134	133	202	204	156	137	163	181	204	1682
Vysočina	11	6	7	3	5	3	3	4	4	7	7	4	64												32	26	39	51	42	43	73	74	77	55	47	559
Zlínský	10	2	3	3	3	6	4	9	3	3	2	5	53												49	46	36	81	126	102	101	83	67	55	57	803
CELKEM VYKÁZÁNÍ	111	88	108	105	134	104	99	107	107	102	99	122	1286					1058	1430	1405	1361	1382	1306	1316	1350	12927										
z toho opakovaná	13	18	17	13	21	11	15	16	20	14	13	19	16																							
tj. v %	12%	20%	16%	12%	16%	11%	15%	15%	19%	14%	13%	16%																								

Od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2018 celkem: 14 213

PŘÍLOHA P V: PŘEHLED POČTU VYKÁZANÝCH 2019

KRAJ	Zpracoval Bílý kruh bezpečí - 13. 1. 2020													2019	celkem jednotlivých let										celkem 2007-18		
	zdroj dat: Asociace pracovníků intervenčních center ČR														2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016		2017	2018
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	IX.	X.	XI.	XI.	XI.	XI.														
Jihočeský	3	5	2	5	4	5	4	1	7	8	5	3	52	50	37	35	84	72	64	63	56	54	53	57	47	672	
Jihomoravský	5	7	6	11	14	12	6	12	8	9	10	15	115	82	72	82	87	118	150	128	118	124	117	106	112	1296	
Karlovarský	4	3	5	6	0	6	8	4	6	6	2	7	57	32	46	49	79	137	111	97	114	93	89	82	70	999	
Královéhradecký	11	10	8	10	8	3	7	3	7	7	9	14	97	34	22	16	44	45	52	41	35	32	57	113	73	564	
Liberecký	4	7	3	8	6	5	9	7	7	7	5	8	76	30	36	68	62	82	104	113	100	79	80	80	76	910	
Moravskoslezský	10	11	13	10	4	8	13	7	11	19	10	9	125	213	110	111	108	135	97	107	124	112	122	117	127	1483	
Olomoucký	2	13	8	5	11	5	8	3	3	5	3	7	73	44	35	43	61	112	100	94	87	109	95	93	75	948	
Pardubický	4	2	3	3	6	3	7	2	5	7	8	5	55	61	39	44	73	92	104	83	80	69	77	60	55	837	
Píseňský	1	0	2	2	4	5	1	4	2	1	4	1	27	16	22	14	27	23	30	39	42	31	26	31	31	332	
Hlavní město Praha	15	16	19	16	14	15	11	9	14	18	17	13	177	59	34	48	104	123	138	155	213	192	206	200	186	1658	
Středočeský	12	15	9	14	13	6	9	12	11	9	8	5	123	79	67	59	64	121	106	111	119	104	103	103	120	1156	
Ústecký	10	20	11	17	16	13	10	15	10	12	15	10	159	81	87	134	133	202	204	156	137	163	181	204	197	1879	
Vysočina	7	4	5	7	7	8	4	3	4	7	10	7	73	32	26	39	51	42	43	73	74	77	55	47	64	623	
Zlínský	4	4	3	3	5	3	4	4	1	9	7	3	50	49	46	36	81	126	102	101	83	67	55	57	53	856	
CELKEM VYKÁZÁNÍ	92	117	97	117	112	97	101	86	96	124	113	107	1259	862	679	778	1058	1430	1405	1361	1382	1306	1316	1350	1286	14213	
z toho opakovaná	8	9	16	13	17	11	14	10	9	20	15	22	14														
tj. v %	9%	8%	16%	11%	15%	11%	14%	12%	9%	16%	13%	21%															

Od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2019 celkem: 15 472

PŘÍLOHA P VI: PŘEHLED POČTU VYKÁZANÝCH 2020

KRAJ	Zpracoval Bílý kruh bezpečí - 12.1. 2021											2020	celkem jednotlivých letů											celkem			
	zdroj dat: Asociace pracovníků intervenčních center ČR												2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017		2018	2019	2007-19
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VI I.	VI II.	IX.	X.	XI.																
Jihočeský	3	8	5	3	7	3	3	5	3	1	3	1	45	50	37	35	84	72	64	63	56	54	53	57	47	52	724
Jihomoravský	15	10	14	8	9	12	12	6	4	13	14	13	130	82	72	82	87	118	150	128	118	124	117	106	112	115	1411
Karlovarský	5	1	2	7	4	3	3	2	5	6	7	1	46	32	46	49	79	137	111	97	114	93	89	82	70	57	1056
Královéhradecký	20	13	11	7	6	6	8	9	7	8	12	5	112	34	22	16	44	45	52	41	35	32	57	113	73	97	661
Liberecký	4	18	11	7	11	4	10	9	4	9	10	4	101	30	36	68	62	82	104	113	100	79	80	80	76	76	986
Moravskoslezský	11	13	7	5	8	13	5	5	5	2	12	7	93	213	110	111	108	135	97	107	124	112	122	117	127	125	1608
Olomoucký	4	6	5	4	10	11	9	7	3	6	7	3	75	44	35	43	61	112	100	94	87	109	95	93	75	73	1021
Pardubický	4	2	2	9	4	2	3	2	3	2	3	7	43	61	39	44	73	92	104	83	80	69	77	60	55	55	892
Plzeňský	4	2	4	4	4	4	1	5	3	5	2	2	40	16	22	14	27	23	30	39	42	31	26	31	31	27	359
Hlavní město Praha	15	20	18	11	16	13	16	7	14	9	13	15	167	59	34	48	104	123	138	155	213	192	206	200	186	177	1835
Středočeský	10	7	4	5	9	9	7	3	8	5	8	7	82	79	67	59	64	121	106	111	119	104	103	103	120	123	1279
Ústecký	8	14	15	14	12	16	10	8	10	11	10	8	136	81	87	134	133	202	204	156	137	163	181	204	197	159	2038
Vysočina	9	3	8	3	5	6	5	3	3	2	3	2	52	32	26	39	51	42	43	73	74	77	55	47	64	73	696
Zlínský	1	4	3	4	6	4	5	6	5	2	2	6	48	49	46	36	81	126	102	101	83	67	55	57	53	50	906
CELKEM VYKÁZÁNÍ	113	121	109	91	111	106	97	77	77	81	106	81	1170	862	679	778	1058	1430	1405	1361	1382	1306	1316	1350	1286	1259	15472
z toho opakovaná	20	16	16	13	25	17	16	16	13	13	22	14	17														
tj. v %	18%	13%	15%	14%	23%	16%	21%	17%	16%	21%	17%	17%	17%														

Od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2020 celkem: 16 642